

ეროვნული
გიგანტები

F 412
1954

დროშა

№ 4 ეპრი 1954

Індуїстські ритуали визнані всесвітньо

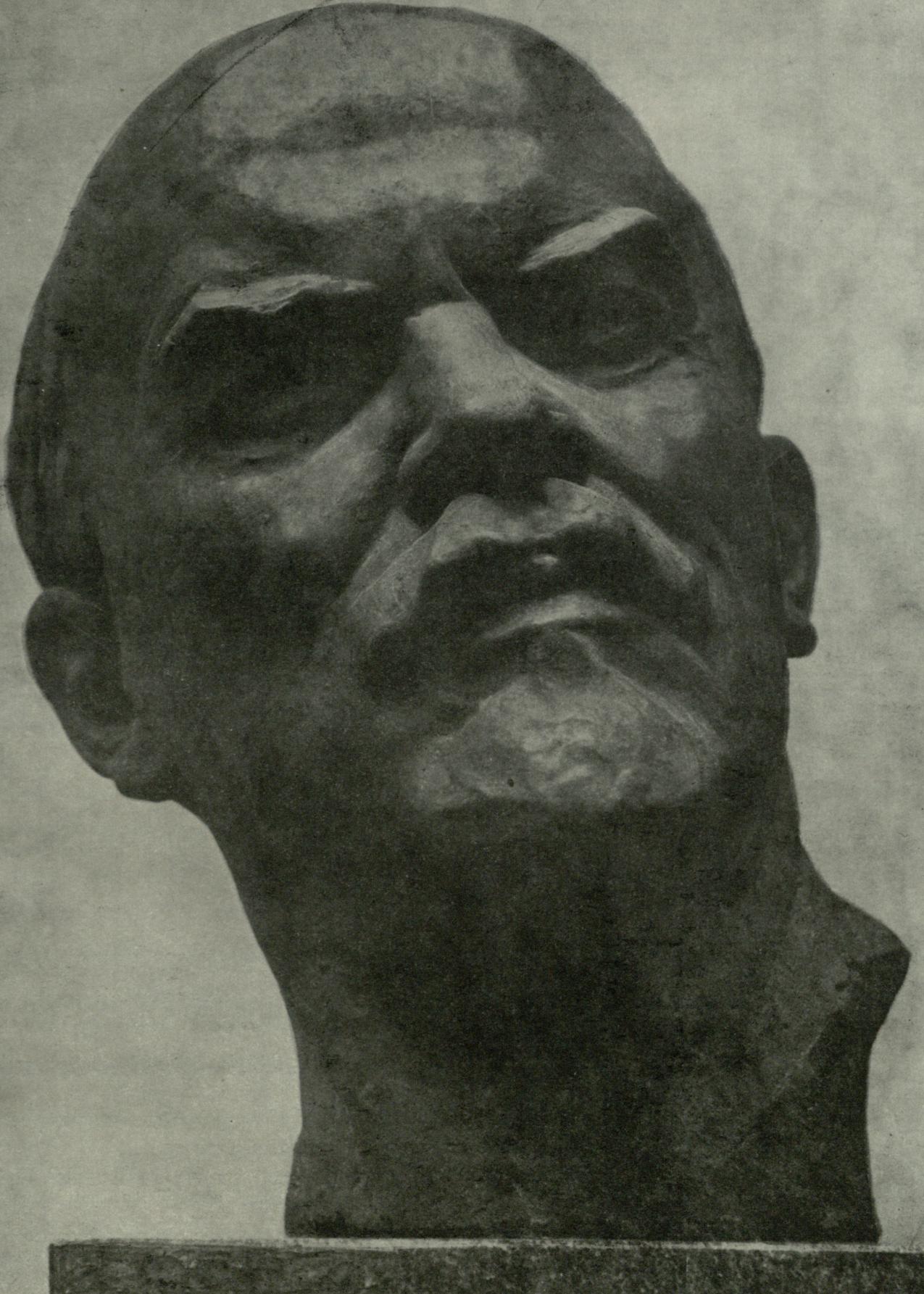
ტექსტი ს. კურიგე-ულისა
ზომიერად.

ମୁଖ୍ୟ ପାତା ଲିଙ୍ଗରୀ ଶବ୍ଦରେ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ

A musical score for a piano-vocal duet. The score consists of eight staves of music. The top two staves are for the piano (treble and bass clef), followed by six staves for the voice (treble clef). The lyrics are written in Georgian script. The vocal parts include dynamic markings like 'p' (piano dynamic) and 'mf' (mezzo-forte dynamic). The score is set in various time signatures, including common time and measures with triplets. The vocal part starts with a piano introduction.

ყოველთვის საზოგადოებრივ-კონისტორიუმი და სალიგისარაგერმ-ს მხატვრობის ა სასახლის მიერ გამოცემის ფოტოები

1494

ს. ი. მ 06060

მოქანდაკე 3. თოლოელიძე

ԱՅՍՏԱՎԱՐ ԱՐԵՎԱԿԱՆ

მოსკოვიდან ორმოციოდე კილომეტრის დაშორებით, გორკაში, შესანიშავან ბალში დგას ორსართულიანი ოეთონი შენობა. ეს ადგილი, ეს სახლი ნაცნობი და ძირისათვის საბჭოთა ადგინიერების მიერ. ამ სახლში თავისი სიცოცხლის უკანასხელი წმიდა გამარტინ კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს შექმენელმა ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინმა.

სალომუშვერში გრავალი დოკუმენტები მასალაა, რომლებიც მეტყველებენ გორაპიში დასვენებისას დროს ლენინის დაუღალადა მუშაობის შესრულებას. ამ პატარა ითახი ფანჯრასთან დაგას უბრალო მაგიდა და რამდენიმე ხის სკაპი. კედლებზე ჩამოკიდებულია ტელეფონის აპარატი. ამ ტელეფონით ვ. ი. ლენინმა ორასზე მეტი სახლმწიფო ბრძოლი მიითხოება გადასცა კურემბში ი. ბ. სტალინს, ვ. გ. მოლოცოვს და თავის სხვა თანამდებობებს.

მეორე სართულზე მოთავსებულია ვ. ი. ლენინის
სამყაფოა თოთა — შეტყმის ყველაზე ძვრევას
კუთხით. აქ დაწერა ლენინის თავისი ცნობილი სტა-
ტია, „ახორციანული რევოლუცია და რენეგადი კა-
უციკი“, აგრძელებ მოხსენება—სრულიად ჩასრული საბ-
ჭობის მეათე ყრილობისათვის.

სამუშაო კაბინეტის სამხრეთით ფართო, შუშაბან-დღინი კარი გადა აიგანერ. ეს ის ადგლია, საბაც ლენინსა და სტალინს სურათი აქვთ გადაღებული ითახში დგას დივანი და სკამი, რომელიც დადი ბელადების — ლენინისა და სტალინის მჩვალ შეხვედრის მოწმენი არიან. ლენინის სამუშაო კაბინეტის შორე მსახურე ისეთივე ფართო და შუშაბანდღინი კარი გადის ჩრდილოეთ აიგანერ. ეს ის ადგილია სადაც ა. გ. გორკვეთან ერთად სურათი აქვს გადაღებული ვ. ი. ლენინს.

3. 0. ლენინის სახლ-მუზეუმი მოთავსებულია ძეველ პარკში, რომელს ფართობი 24 ჰექტარს შეადგინს. სახლის მასში დაბადებული ხელინის ბაღია. პარკში ბევრი ადგილია, რომელიც განსაკუთრებულ უყვარებას და ლენინს. იმ საკედებს, რომელგანც ვლადიმერ ილიას-ძე ისცვენებდა მზრუნველობის ინახავენ. სახლის აღმასავლეთით პარკის სიღრმეში მიდის ორი ხეივისა. უფრო ცართო ხეივის ნაირისა და გასა რჩას წლის გიგანტი მუხა. მუხის გვერდით კაწრი გამა მიკულანება. ამ გზით დაიარებოდა ლენინი სანდიროდ.

ଶାର୍କ୍ଯୁଳ ଆଖିଲେ ଫିଲେ ଗୁପ୍ତରୀରା, ହନ୍ମଦେଖିଲେବାପ ତାଙ୍କେ
ଫାସକ୍ରେଚ୍ଯୁରୀଲ ମରିଗାଲେ ତୁଳାପୁରୀରୀ. ଏହି କ୍ଷଣରୀଦ ବେଳେ
କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲୋନିନୀ, ଏହି ଶ୍ରୀଵାରତରେ ଜୀବନମା, ଯୁଗିରୀ... ଏହି-

დან გაჰყურებდა გარშემორტყმულ სოფლებს, მდი-
ნარე პახრის მიხვეულ-ზოხვეულ ჭალას.

გორკაში ლენინი მჭიდროდ იყ დაქავშირებული ხალხთან, გლეხოვთან... ესაბურებდა მო, რჩევას აძლევდა... გორკაში ლენინი ხშირად დღესათბოდა და მუშებისა და გლეხების დღესაცაას. თვითონაც მიღიოდა აპლო-ვახტან სოფლებში. 1921 წლის 8 იანვარს ბელადთან მიიღია სოფლებზე გორკი მცხოვრებით დღესაც დღესაცაას. სოფლებზე მეორე დღეს თვითონაც 3. ო. ლენინი დ. კ. კურტესევათან ერთად ცხენის მარხილოთ ესტუმა გლეხები და წაუკითხა ლექცია საერთაშორისო მდგომარეობის შესახებ. ლექციის შედეგად ლენინი გლეხებს ესაუბრა შშრმლითა გადატარებულობა პირების გაშვებდებისათვის საბჭოთა ხელისუფლების ლონინისიებმა და განაცუკრებით ხაზი გაუსვა ელექტროსადგურების მნიშვნელობას.

ლექციის შემდეგ გორკელმა გლეხებმა გადასწყვიტებს სოფელში ელექტრონქს ელის გაყვანა და დახმარება ოხოვებს ვ. ი. ლენინს.

ମାଲ୍ଲ ଲୁଣନ୍ଦି ମହେକୁଳ୍ସ ଦାଶର୍ଥନ୍ଦା ଏ ମତେଣି
ନେହାରୁଗିଟ ଶୈସିଦା ଶାଖେଲମହିମୀପ୍ରକାରିଣ ସାଜମାନିବାଦା
ମୌଖିକବ୍ୟାଙ୍ଗ ଦାଶର୍ଥନ୍ଦା ମୁଖ୍ୟାବଳୀରେ ଉପରୁମାନିକର
ଲୋକାଶ୍ରେଷ୍ଠ ଏବଂ ଦାଶର୍ଥନ୍ଦା ଗଲ୍ପକ୍ଷଦୀବାତ୍ମିକ ମିଶ୍ରମୁଲାଙ୍କ
କରନ୍ଦା ଏବଂ, ଲେଖକ 1921 ଫ୍ରାଣ୍ଟି ଚାକ୍ଷୁଲାମି ଲୁଣନ୍ଦିନୀର
ନିର୍ମାତାତ୍ମିକତା ପାଇଁ ପରିଚୟ କରିବାକୁ ପରିଚାରିତ କରିଛନ୍ତି।

1923 წ. 12 მაისს, ავადმყოფობის მესამეუკუნე შემოტკიცის გამო, ლენინი ისევ გორკაში დაბრუნდა და ამის შემდეგ მთელი თავისი სიცოცხლე იქ გაატარა. საუშაო კაბინეტის გვერდით არის პატივისათვალის და დღას საწმინდი, რომელზეც ლენინი გარდაიცვალა. პატარა მაგიდაზეა ზარი, რამდენიმე ჭიდავიანი შუშე. ფანჯარასთან დას მეორე მავიდა, მის ახლოს — ღრმა საგარეოლი, რომელზიც ჯდომა უკარგრდა. ვ. აბ ითხოვში გარდაცვალებაშიც რამდენიმე დღით ათასი თონინისა ჟავითანა მ. ალექსა ტრიტონის ასახვაში.

ს სტერგებია. ამ თოაბშ სიკედლის წინ დღეს ჩ. გ. კრუსპეამ ბელადს წაუყითხა ჯეკ ლონდონის ნაწარმოება „სიცოცხლის სიყვარული“.

ალნინის საშორო თაბაში პატარა მაგიდის ზემოთ კიდია დროულა განმავლობაში ფურშეცვლილი კედლის კალენდარი. მის ღია ფურცელს აწერია 1924 წელი, 21 იანვარი!...

გამოიდინარ ლენინს საწოლან თოაზიან უდიდესი
შატრებში დღიულებით და განვიდება ძალით სტალინი
მიერ ხალისათვის დატოვებული გენიალური ჩერები
და: „გახსნელით, გავიარდეთ, შეიძლება ილინი.

ჩვენი მასწავლებელი, ჩვენი ბელადი!..“
გ. თათარიშვილი
მოსკოვი

A black and white photograph from a newspaper or magazine. It depicts a scene in what appears to be a library or a bookstore. In the center, a man in a dark jacket is holding up a large, thick book with a prominent floral or paisley pattern on its cover. To his right, a woman in a dark coat and a light-colored fur-trimmed hat looks down at the book. Behind them, another woman in a dark coat is looking towards the book. In the background, there are wooden shelves stacked high with books. The top of the page features a stylized floral illustration and some text in a non-Latin script, likely Georgian, which reads "ეროვნული ბიბლიოთეკი".

ჭარების ახალი გენერაცია

სიხარულით, კომუნისტური პარტიისა და
საბჭოთა მთავრობისადმი მაღლებრების
გრძნობით შეხვდნენ ჩვენი დიდი სამშობლოს.
მშრომელები სსრ კაშირის მინისტრთა საბ-
ჭოსა და საბჭოთა კაშირის კომუნისტური
პარტიის ცენტრალური კომიტეტის დადგე-
ნილებას 1954 წლის 1-ლი აპრილიდან სა-
სურათო და სამრეწველო საქონლის სა-
ხელმწიფო საცალო ფასების ახალი შემცი-
რების შესახებ.

ფასების ახალ შემცირებაში საბჭოთა
ადმინისტრის სამართლიანად ხდებავენ. ხალხის
კეთილდღეობისათვის კომუნისტური პარტი-
ისა და საბჭოთა მთავრობის განუხრელი-
ზრუნვის კიდევ ახალ, მყაფიო გამოვლი-
ნებას.

ფოტოზე: ახალი, შემცირებული ფასებით ვაჭრობა
თბილისის „გლავტექსტილტორგის“ № 1 მაღა-
ზაში.

ჭოტო ვლ. გინზბურგის

Անգլիա 1936 թվական 860 գազո

ა/ტ 14 მარტს ჩატარდა ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს უმაღლესი ორგანოს არჩევნები.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს არჩევნები გადაიქცა სოციალისტური დემოკრატიის ტრიუმფათ. საბჭოთა ხალხის ნამდვილ დღესასწაულად.

ჩევნი დიდი სამშობლოს მთელზე სრულასაკონანმა მოსახლეობამ, კომუნისტებისა და უპარტიონების ბლოკის კანდიდატებისათვის ერთსულოვანი ხმის მიცემით, ერთხელ კი-დევ ცხადჰყო თავისი ერთიანობა საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიისთვის, თავისი ერთ-ოულობა მშობლობირ კომუნისტურ პარტიის და საბჭოთა მთავრობის პოლიტიკისადამ.

ფოტოზე: თბილისის სტალინის № 624 საარჩევნო ოლქი. საარჩევნო უბანი № 30. 77 წლის აძმობრჩეველი ჭ. ცხვედაძე, მისი ქალიშვილი დ. ცხვედაძე და სალიანდაგო ლისტანციის ტექნიკოსი გ. ჭურაძე საარჩევნო ყუთთან.

ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରକାଶକ ନିକଟ

ნაკვალევს. შირაქის შუაგულში, საღაც ახლა მანქანა-ტრაქტორთა სადგურია, ვე
რენების ჯოგები დადიოდა.

ზემოთ, უკრძალებში ვანი ჩიტგარაშვილს ძროხის ბინა პქნდა მოწყობილი. შავაღ გაუთონდებოდათ ხოლმე მეტრობებსა და მწვევავებს ის დღე, როცა პატრონი ბინაში ჩამოვიდოდა — იმის შარის მოდებისა და ბუზლუნისაგან სიცოცხლე გამჟარებული პქნდათ.

გვინდი გაზაფხულის იმ დღეს უაციცუდი იყო ბინაში, ერტყობოდა პატრი-
ნი იქ იყო. მეტრონებების სადგომი ქონების ორგვლივ, კველება, სადაც კა-
თოვები ჩამობმ შეიძლებოდა, ჩინა და თინის საღლვებლები იყო ჩამოკიდებუ-
ლი — კარაქს ილებდნენ ჩუქტაიშვილის ბინაში... მაგრავ პატრინს დღეს მეტ-
რონებებისათვის არ ეცალა. უცხო სტუმარი ჰყავდა. ისინი საჩრდილობელში
გაშლილ ნაბადზე ისხდნენ, წინ ხის ტაბაკით ხაშლამა და ლინით სავსე ხელა-
დები ედგათ.

სტუმარი ჩილოელი თუში ალექსი ქადაგიძე იყო. ტარიბანადან წამოსული ალვანისაკენ მიემართებოდა და გზად თავის ნაცნობთან გამოევლო. ქადაგიძე იმ მდიდარი თუშების წრიდან იყო, რომლებიც იმ სანებში მიემგზავრებოდნენ უცხო ქვეყნებში, საშუალო და უმაღლეს საწავლებლებს ამთავრებდნენ, მერე ისე ბრუნდებოდნენ შორეული ტარტუს, პეტერბურგისა და ლაიპციგის უნივერსიტეტიდან, თითქოს ერთი ზაფხულით თრიალეთის მთებში ცხვარში იყვნენ წასულნი, წლობით ნასწავლეს ერთ დღეს დაივიწყებდნენ, ეპრობულ ქოსტუმებს გაიხდინენ, თუშურ ქუდებს — ჩიტის ბუდესავით რომ წამოიგდებენ ხოლმე კეფაზე, იმ ქუდებს დაიხსრულდნენ და ისევ ჩვეულებრივი მწევებსები ხდებოდნენ, ისეთები, რომლებსაც არც ტარტუ, არც პეტერბურგი და არც ლაიპციგი სიზარშიც კი არ უნახავთ. ქადაგიძემაც ლაიპციგის უნივერსიტეტი დაამთავრა, დაბრუნდა საშმობლოში და ისევ ჰეცქვარის ტყაპუჭი ჩაიცვა. ის ფეხმორთხმით იჯდა ნაბაღე და გაქონილი თათებით მგელივით მგლევდა ძროხის ხშლამას, ნამგზავრი და მოშიერბული იყო... არც მასპინძელი აკლებდა ხელს. ხელადას ორივენი ჩშირებშირად მოუყდებდნენ, დროდადრო თუში ჩაილიდინებდა. სტუმარ-მასპინძელს გულითადი საუბარი ჭრინდათ. ერთი ეს იყო, შეეკითხანებული სტუმარი ხანდახან რაღაც იხეთს იტყოდა, რომ მასპინძელი საგონებელში ვაჩდებოდა: ნეტავ ეს კაცი რა ენაზე ლაპარაკობს. ქადაგიძეს ჩვეულებადა ჭრინდა, რომელიმე უცხო ხიტყას ისე უცრად დაახერხებდა, ქიზიყელები გოცებისაგან პირებს დააღმდენენ ხოლმე.

იხ-იყო კარაჩი ამოილეს, როცა მოსუფგა მეძროხებ სადღებელი ასწია და უნდა გადმოგამირევავბინა, რომ დაეცალა და მერე ხელაბლა აექსო მატვით. ახლოგაზრდა მეძროხე, გიგოლას რომ ეძახდნენ, მას ხელებში სწვდა:

- არ გადალევარო, არ გადალევარო-მეტო, გუშანები...
- ბიჭო, მომშორდი, შე სიყმეშეკვდარო უნდა! — უშუტია მოხსუცხა.
- რათ უნდა მოგშორდე... ბომ იცი, რომ დოს გადალერა აიკრძალა.

შეძრობების ჩეუბმა მონადიშეთა ყურადღებაც მიიპყრო. ჩეუტიაშვილმა
შეძრობებ თავისთან მიიხმო:

- ბიჭი, გაფოლი, მოდი აქ! — და როცა ის მიუახლოვდა, ჰკითხა:
- ვინ ეშვაება აკრძალა დოს გადალვერა?
- ეშვამა კი არა, მიხამ აკრძალა!

თუში გაოცებული უგდებდა ყურს მათს საუბარს.

- ვინ მიხაა, ბალოო, ერთი გამაგებინე, — ჩაეკითხა თუში აზალგაზრდა
პატარი ბერი ბერი მისამართი მისამართი ასა.

— ერთი ტუშე წასული ბიქავა, გამოუცხადებია ბინებში დო აღარავინ დალკაროხ, დატყებდა და ბოგანოებს დაურჩირთო.

— შე-ვეო, — გულიანა გადაიხარჯა თუშმა, — ეს რა მესმის, ბალლო! რა არ მინახავს ქვეყანაზე და რა არ წამოვთხავს: რობინ პულის სამშელოში უკოფილვარ, შოტლანდიელი რობ რობის მოებში მიხეტაცლია (ეს ვადაკარბო თუშმა, ინგლისში ის არ ყოფილი), კარო მოორს დიაბაზი ვაკაციისოვარ და

జ్యేశ్వర అంబులు గాథిగూడ, రోప ఆజ్ఞాన్యుదాస ల్యాస గాడాల్ఫరోస ఆప్రోల్ఫోప్పిల్ వీళ్లప్ర-
డెన్చ్రో... తృతోది క్రిష్ణాప్రో క్రిష్ణాప్రో రోప రోపిస, తృతోది! మాల్లూ వీళ్ల అంబుల్ నొండి! మాగా స్థాపిస దిండి జ్యామిత సాక్షిర్ఘ్యా! మిష్ట్రుస్ నేను, గాస్లెండా డా ఆజ్ఞాన్యుదాస క్రిష్ణాప్రో నొండి... ఉత్సుక్సు, వొండాక్సు లూఫ్సుర్క్సు మిష్ట్రుస్ నొండి...

მთვრალი თუში ანგარიშს აღარ უშევდა იმას, რომ აქ ჰქონდება ძალი ბინ პულის და არც კარო მოორის სახელები არ გაეგონას, დაწინ წიგნით კი, ვითომ ყველაფერი მესმისო, აპუჯა მას და თვითონაც ხარხარი დაიწერ.

„ნერთა ერთი ასლა თუნდაც მომკლა, ოლონდ მიზა აქ გაჩნდეს“ — ჩუმად ჩიაღაბარება შუახეის მეძრონებმ და ხმამლა კი ეს უთხრა:

— ნუ იცინი ძმობილო, მისა სასაცილო კაცი არ არი... ბიჭიკო ალიკაშვილიც მაგრე იცინოდა და... ახლა იცი, ბიჭიკო სად არი... ავე, იქ არი, უფალთან, — დაცინვით ჩაილაპარაკა მეტროხეზ და თითოთ ცაში უჩვენა, — ყავიჩას სახელი არ გაგიღონია, შენჯე ნაკლები ვაჟაცი როდი იქ, იმანაც იქ წაიღო წერილო...

თუმცა არ მოეწონა, რომ ამ მეძრობებ გადაკრულად სიკვდილი ჩატარება და მიხას ხახელით დაემტერა. თვალები ავად აენთო, ფიცხლავ მოტრიალდა და თავის მოვერცხლილ მათრასსა სტაცა ხელი:

— ვის უბედავ მაგას, გავიწყდება ბერჩავო, რომ მე თუში ვარ! — წამოიძახა მან თა მძღოლების მარტივი სახიშიც ვათავსერა მძღოლების შებარბაროვა მარტივობის

მესამე დღეს სილნალიდან თვითონ მაჲრის უფროსი ჩოლოყაშვილი ჩამოვა-
ლა, მეტარებები გაბატჩეს და სილნალში წაიყვანეს — დაქტრას მარტო შოთოს
პირველი ამტხეთი — გივილ გადარჩა. უწლოვნინა, ხელი აღარ ახლეს.

დანარჩენებს კი ბორკილები დაადეს მკლავებზე

* * *

ის მიხა, ვინ გამოც ეს ამბავი ატყუდა, ერთი უბრალო ბიჭი იყო, მინდოლში ბალახივით გაზრდილი, ალალი და გულმართალი...

ბევრი რომ არ გავაკრძლოთ, მისის შირაკის არსენას ეძახოდნენ. წუთისოფლის უსამართლობაზე ჭაბუკობაშივე აუღრინდა გული და ბოროტებას მარტოდმარტო შეეციდა. სახელი ჩქარა გაუვარდა: ივრისა და ალაზნის ხეობებში, რომელ სოფელშიც უნდა ჟესულიყო, რომელი ბოგანოს კარიც უნდა შეეღი, გაუჩერებდს გააჩენდნენ, ისე დაუცვდებოდნენ, ისე მოალხნდნენ და მოასვენებდნენ, რო- გორც ქვეყანაზე ყველაზე ძვირფას სტუმარს ეკადრება. მისის თავისი მეგულის- პასუხე ყველგანა პყავდა. მარტი კახეთში კი არა, მას პირიქითა დალგატანიშიც იცნობდნენ, თუკურმიშელი რუსები „ბრატიშვა მისას“, ფოილოს, სარილიარის და ბურუმეასის თათრები „ყარაბაზ მისას“, ხოლო საბათლოელი სომხები „აპერე მისას“ ეძახოდნენ. შირაკისა და ყარაბაჩის ძრობის ბინგბში მისა ყოველ შაბა- თობით ჩამოიცვლიდა ხოლმე, ყველაზე მხექვან ძრობას აარჩევდა, დაპყლავდა და მერე კაცს დაპყზავნიდა დარიბებში: ხორცი წაიღეთო, ცულს გაწერდა ხოლმე ვაჭრებშე და სოფლის ბობოლებზე, შეაგროვებდა და მერე ქვრივ-ობლებს ურა- გებდა.

ქიზეყის ბობლებს მიხასავან თაშარი პქნდათ დაცულული. დაბერივა ბული მოჯამაგირე სამართლის საძებრად მიხასთან მიღიოდა და მაშინ ვა

* საჩირეკა — თუშური საჭმელია. მევავე დოში ჭუმელია გასხვილი და მაკონტანტონის ჩირებავინ.

მისი ამწილებლის ბრალი. მომჩინარი რომ მოუვიდოდა, მისა გულდასმით მოუსმენდა, მერე ბობოლას წერილს გაუგზავნიდა: ნუ აწვალებ ამ კაცს, გადაუხადე რაც ერგბაო. ახეთი ბარათი ტყვიასავით სჭრიდა, თუ კაცს თავი გადადებული არა პქნინდა.

მაგრამ დახერ რა დაემართა მისას: მისი გულისათვის დატაკი, ბერავი მეძრობები ციხეში ჩასხდნენ. მისამ ბევრი აღარ იფიქრა და ვანო ჩუქტიაშვილს კაცი გაუგზავნა:

— ვანო, თუ ზენი თავის მტერი არა ხარ და შენი ცოლ-შვილი გებრალება, ადი ხილანდში ჩილოყაშვილთან, როგორც გინდა ისე მოახერხე და ის მეძრობები გამოაშვებინერ.

ვანო ჩუქტიაშვილმა მისას მოციქულს ზურგი მათრახით აუქრელა და გამოავდო.

ჩუქტიაშვილისაგან ბარტო ეს იყო მოსალოდნელი. მას მეტსახელად მგელკაცს ტყუილად კი არ ეძახოდნენ. არაესი ახსოვდა პირველმა ვინ შეუცვალა მას ნათლობის სახელი, არც ის ახსოვდათ რატომ დაუძახეს მას მგელკაცი. იქნება იმიტომ, რომ ეს ბრევ და ძალვინი აგებულების კაცი, როცა მოიხადავდა, სეჭლას და გაშეშებულ კისერს ძლიერს მოაბრუნებდა ხილმე, ან იქნება იმიტომ, რომ (ვინ იცის მარათის ამბობდნენ, თუ ეჩვენებოდა) ცხენები მის ახლოს მოსვენებას ჰყარაგდნენ, ფრთხევინავდნენ და თრთოდნენ. მისმა მამამ, ვიდრე ვანო თუდახუთი წლისა არ გახდა, საქმეზე ხელი არ მიაკარებინა — ძვალი უნდა გავიმაგრდეს. მერე პირველად გაიყვანა და გუთანხე წავლებინა ხელი. ვანოც, ვიდრე ხალიხი უყოფდა, ერთ კვალზე გაშუა გუთნებულს და მერე ხელი შეუშვა. მას აქეთ აგრე ირმოცდასუთი წლის კაცი გახდა — შრომა აღარ იცოდა რა იყო: ეს იყო ყველაზე მდიდარი კაცი მოელ ქიზიში: ოცდაათი ათასი მარტო ცხვარი ჟყავდა და მის ფარებს სამასი მშევმს უყოდა. ამას ემატებოდნენ მეძრობები, მეეალოები... არც ერთი არა ჟყავდა დალხინებული და ყველას ცხრაპირ ტყავს აძროდა.

დიდი ხანია მისა გული ულრინავდა ამ მგელკაცზე, და აი ახლა თვითონ ჩუქტიაშვილმა გამოიწია. მის მოციქულს ცცემა, ძალები მიუსია და მისასთანაც ასე დაბარა:

— თხა თხაზე ნაკლები მგელმა შექამოს! ჩუქტიაშვილი შენისთანა ლაშირაკების სალამურზე არა ცეკვავს!

მისამ რომ ეს გაიგო, ჩუქტიაშვილს შეუთვალა: ეცადე, მგელკაცო, ძალიან ეცადე, რომ აღარსად შემნედე, აღარც შირაქში, აღარც იორჩე, აღარც აღანხე, აღარსად ჩემმა თვალებმა აღარ დაგინახონო.

შირაქში ელვასავით გავარდა ეს ამბავი და ახლა მოელი ხალხი ისე ელელა მათს შეხვედრას, როგორც ორი ფალაგანის შებრძოლებას საჭირაო მეტადნები.

მაგრამ ჭიდაობა რა სათქმელია: ყველამ იცოდა, რომ ამ თრი ქაცის ჭამ-შველებელი მარტო შავი სიკვდილი-ლა იყო და ვან იცსა საკალ-შოუსტრებული სკვედილი ან ერთს, ან მეორეს, სად დაუბნელებდა მზეს, რომელ გზაზე, რომელ მინდონორში...

როცა ჩუქტიაშვილს მისას დანაბარები შეატყობინეს — მან თავისი ხორციინი მოსქო წარბება უფრო შეიქმნება და შაში კი არ დასტყობია. მოელი თავისი სიცოცხლე ისე დაალაგებდა ამ მიწაზე, თითქოს მოელი ქვეყანა იმისათ. ახლა კი დახე, ვიღაცა ტყეში გაცეული ბიჭი ამ მიწაზე სიარულს უკრძალავს! როგორ არა, დაჯდება ვანო სახლში და გარეთ აღარ გამოიხედავს... ვერ მოგართვეს მისა-ყაჩალი! ვანო ჩუქტიაშვილი შენ არა გცნობებია!

მისას მუქარა ჩუქტიაშვილმა აინუშიაც არ ჩაგდო, არც სიარულს უკლა, მხოლოდ ხანჯალსა და თოჯს აღარ იშორებდა.

იმ დამტებ ვანო ჩუქტიაშვილი ქორწილიდან ბრუნდებოდა. ქორწილში უკელა დაათორო და დაწვინა, მერე შინისაკენ გამოსწიო. კუნაპეტი ღამე იყო, მაგრამ გათენებას მაინც არ მოუცადა. აკი გააფრხობილს შინაურებმა — ნუ დაბიარ დამზადობით, სიცოცხლეს ნუ ეთამაშებიო, მაგრამ ჩუქტიაშვილი არა ტყდებოდა. სწორედ მისას ჯიბრზე არა ფრთხილობდა: და ჩაუსაფრდეს. და დაუხვდეს...

ამ ფიქრებში იყო გართული ჩუქტიაშვილი, როცა ბნელ ირლობებში შევიდა. უცებ მან საგებით გარკვევით გაიგონა, რომ იმ სიბერელეში ვიადაგ ლობის ძირში თოფის საკეტი ხმაურით გადაატრიალა და ვაზნა ლულისაკენ გაგზავნა...

მიმავალი შეერთა, შეჩერდა. თმა აებურობდა, ყალყზე დაუდგა.

ეს იყო პირველი შიშის ელდა, უკითხავად და უნებურად რომ ეწვია. განაბა, სუნთქვაც კი შეწყვიტა, თითქოს ღამის სიბერელეში უნდა გამქრალიყო.

დიდხანს იყო ასე გარინდებული.

მერე ჩიმად წაგდა წინ ნაბივი, იმავე წამს სიბერელეში ორი ცეცხლივით ბრიალა თვალი დაინახა, ჩენის ჩხარუნი ისევ შემოესმა და მაფოლზე დამზული ვებია ძალი მისეყნ ყუფით გამოექანა. ის იყო ლრუბლის ნაფლო-თებში იალკიალზე გამოჩენილმა მთვარემ გამოიხედა და ვანომ ცველაფერი დაინახა.

ისე თავისუფლად ამოისუნთქა, თოქოს ალაზის შაგად მბრუნავ მორევ-ში დასახერხიბად განწირულს თოკი გადაუგდეს და მაღლა ამოიყანესო. მაგრამ იმავე წუთს ეს სიხარული წყენაში შესცვალა: ისე როგორ დაიბა, რომ ძალის ჯაჭვის ჩხარუნი თოფის ჩახმახის ხმაურად მიიღო.

იმ აბავება თუ ვერ გატეხა, რაღაც ბრაზი მაინც შეიტანა მის ნებისყოფა-ში. მიხედვა ჩუქტიაშვილი, რომ მის გულში სადღაც, ლრმად შიში ჩაებუდნა...

მაგრამ ჯიუტმა და გორჩობა კაცმა არაფერი არ დაიმჩნია.

აა მაინც ხანდახან ვეღარ ეროვდა თავისთაგ: როცა გზაზე ცხენის ფეხის ხმა ემოდა, უნებურად კროტობდა, ცხენს შეაჩერებდა ხილმე და გაშინ-ლა მიხვდებოდა, რომ ეს მისი ცხენის ფეხის ხმა იყო. უზუნდარაზე რომ გაი-ლიდა, ეჩვენებოდა თითქოს სადღაც მწვანე ბუჩქებში თოფის ლულამ გაიელვა.

ერთხელ სულ უბრალო სიზმარი ნახა, მაგრამ როცა დილით ჩაფიქრდა, იმან ყველაზე მეტდ თავზარი დასხა. ვითომ მინდგრიდან დაბრუნდა სახლში. შინ გარტო მამა დაუხვდა, ტახტზე წამოწოლილიყო და ეძინა. ვანომ კარები რომ შეალო, ბერიკაცმა ხმაურზე თვალები გაახილა, წამოდგა და შვილი ვეღარ იცნო ჟყითხა — რომელი ხარი. „მე ვარ, მამი, რა დაგემართა“, — მოუგო ვანომ. „შენი ჭირიმე შვილო, მოდი ჩემი მიბი, ცხრა წელიწადი აღარ შინაგვიხარ, ახლა საიდან გამომეცხადო“, „მინდორში ვიყავო“, უპასუნა ვანომ... „დაღლილი იქნება, მოდი, წამოწევ და დაისვენეო“. თვითონ კი წა-მოდგა, ვანოც მიიღოდა, იმის ტახტზე დაწვა და ჩერა ჩაეძინა: კიდეც...

დილით ეს სიზმარი რომ მთავრობა, ტანში შეციცმულივით გააურიალა. ცუდად ენიშნა — ცხრა წელიწადი ბერიკაცმი მოყვადა, და სიზმარის ვინ დაუ-ქებს, ცხადში ერთხელაც არ გახსნება ვანოს თავისი მამა, სოფლის ბოლოს, ეკლესიის ფეხდაში რომ წეს და ვება ლოდი ადევს: რაღა ახლა, ამ ცხრა წლის მერე გაიხსენა ბერიკაცმა და, დახეთ, თავის საფლავში ჩაწვინა.

წელობდა მგელეცი, ბრაზილა, ბორგავდა, მისა კი არსად ჩანდა, თით-ქოს თავისი მუქარა აღარც კი ახსოვდა.

იქნება დაავიწევდა კიდეც...

მაგრამ ერთ დღეს ისინი მაინც შეხვდნენ ერთიმეორებს.

* * *

ენკენისთვის ბოლო იყო, როცა შირაქში გუთნები გაიტანეს. ვანო იმ დღე აღრიანდ გავიდა მინდორში: შვილი გუთნეული იბმებიდა, ყამირი იყო გახატები, თანაც ახალი მოკვრები უნდა გამოექნათ და პირველ დღეს პატრონის თვალი იყო საგირო, ვიდრე საჭმელი, აგრეთვა გადასაცილებელი.

ჯერ დაღესტნის მთებთან ცა-სამზეური არ გაწილებულიყო და შირაქის ვილი ისევ დილის ბურუსში იწვა, როცა გუთნები შეაბეს.

1919 წლის 16 თებერვალი

ნუშის ხეებო, როგორ ვიფიქრე,
როგორ დაწამე აპრილს დალატი.
ასე მეგონა, რომ შეფიცექეთ
და ისე თოვლით გაჭადარავდით.

ნუშის ხეებო, ცაა კრიალა
და მინდა წევიად თას დაგეწვიმოთ.
მე შემიძლია სიტყვა კი არა
გული და სუნთქვა აპრილს შევწირო.

როგორ აინთეთ,
როგორ გაბრწყინდით.
თქვენ გაზაფხულის წმინდა ღლებო.

რად იხედებით აგრე მთაწმინდით,
აცეთექებულო ნუშის ხეებო.

იქნებ ჩემი ხმა გეუცნაურათ
ანდა თბილისში სუუცე ფერთა?
მოვდივარ თქვენთან, რომ უშმაუროდ
ეს გაზაფხული ვისუნოქოთ ერთად.

რევგბი ასაძევი

თბილისის ზღვა

დღე-ღამ იზარდე თითო მტკავლობით,
მიღებ ტბის შუდე მოგეცით აკვნად,
მზემ შეგიყერა ოქროს სამოსი
თოლიამ მეტრზე თეთრი ფრთა გაგრა.
და დღეს გოლიათ ტალღებს წამოშლი.
მიწას მიეცი ძალა ასკეცი,
გაიფართოვე განი და კიდე,
ხან იხედება მზე შენს სარკეში,
ხან საბანაოდ ჩამოგა კიდეც.
მიღებ ტბა ტალღის ქვეშ მოაქცი,
სწრაფად, უცრემლოდ დადნა მარილი;
აე რომ აწყობდა დემონსტრაციებს
უსაყვარლესი მარა სტალინი,
სურდა დაშრობა ცრემლის ტბებისა.

დასამარება ხალხის მტრებისა.

ზღვა აღტაცებით გასასტებს სამორს
— მე დამბადაო ძალამ ქვეყნისა,
დასახლებული სამგორი ამბობს:
— ალორინება მე დღეს მეღორისა.
თბილისის ზღვაო, შენს ადგილს შარშან
იღდა ხალხის ზღვა, დღესასწაული,
(ვით არ ვაღიდო მე მათი გარჯა...)
და ტაში გიქრავდა გულთა ხმაურით,
დღეს კი მშობელ ხალხს, მაღლობის ნიშნად.
ტარგმა ასე ითხონ!

თ. ჯანგულაშვილი

აქეთ თელავი, გაღმა ყვარელი,
ცა უზადო და მიწა სალხინო,
ამ ნაუღლ ჰერქვეშ შევიყარენით,
რომ მზეს სიმღერად შევენახვინთ.

არ მოგვებია „გუთნისდედური“,
მარცვალი გვეძლა ერთი ასადა.
უალი რაა, მას არ ვემდური;
თუკი ამ მიწის მაღლმა გაზარდა.

თავს მოვიწონებ ვაზის ღეროთი,
ამაღლინებს ეს ნამწყარიც..
ბედნიერებას თუ გომეროდი,
ეს — უკვდავების დავლიერ წყალი.

დღეს გადმოგხედე სხარულითა,
მომწყურდა პრევით წყალის აღება.
აქ გულს აღმოხდა — შენი გულისა
და ჩამიხუტეს შენმა ტალღება.

გადაიხლართა ერთად ორი ხმა,
თუ დამბრახახდა აღმათ მებორნე;
მე სასიმღერო რამე მეგონე;
თურმე სიმღერის დედა ყოფილხარ,

გაღმა თელავი, აქეთ ყვარელი,
ცა უზადო და მიწა სალხინო,
მოვსულვარ შენთან, ვით სიყვარული,
მოგცე გული და შეგანახვინთ.

მარცხიანად დაიწყო ის დღე ჯერ იყო და საგლევში შებმული მოზვრები
გაგიძნენ. გზის პირას, ყამირზე ხარის გამოხრული ძვლები ეყარა, მოზვრებ-
მა დასუნეს მიწას და ისე გააფთრდნენ, რომ ტაბიკები დამტკრიეს და აპეუ-
რები დაგლიჯეს, სიკვდილის ელდა იგრძნეს და საშინელი ბლავილი დაიწყეს. შო-
რიდან მაცერალ ვანოს ტაში შეაზრიალა. განა არ ახსოვდა, რომ საქონელმა
მუდამ ასე იცის! რამდენჯერ თვითონ უნახავს — არა თუ ახეთი გადარეული
და გაქსულებული მოზვრები, ულელში დაბერებული ხარებიც კი გაცოლებულან,
გზაზე ძვლებისათვის რომ დაუსუნიათ.

ხევრჯერ წასწრებია მგლევაცი ახეთ ამბავს, მაგრამ ყურადღება არასოდეს
მიუქეცივია. ახლა კი ცუდად ენიშნა, გულის სილრმეში კაცის გამტები ჩხვლეტა
და კანკალი იგრძნო. მოზღვრები ველაზ შეაბეს, ვანომ ხელი ჩაიქნია და უბრძანა
ხენა უიმათოდ განეგრძოთ.

გუთნისდედად იმ დღეს გიგოლა იყო, ის ბედუულმართი ბიჭი, მთელი
ამ აბის საბაბი რომ განდა. როცა ხარები სახნავი მიწის ბოლოს გასცდენ და
ლირლტა ფამირზე გავიდა, გვიგმ მარჯვენა ხელით გუთანი გადაწვინა. წუ-
თოთ შეწყდა ხრაშუნი დავამირებული მიწის, ბელტა-ბელტა რომ გადმოდიო-
და ფლიდან ხელულისაკნ. ჯერ გულებული არ შემოებრუნებინათ, რომ ზემოთ,
გზისთან ბიჭმა ურემი გაჩერება, ჯერი ჩამოიტანა. ვანო შორიდან ხედავდა,
რომ შეურმებ რაღაცას ელაპარაკებოდა გუთნისდედას, თვითონც იქით გასწავა
რთა გაჩერდნენ. როცა მოუხლოვდა — მიხას სახელს მოპქრა ყური. დაწვ-
რილებით გამოპყითა იმ ბიჭს კველაცერი: შეურმებ ბიჭმა უთხრა — დიდნაუ-
რის კალვიზე რომ ჩამოვირე, მიხა, ლადო და ბაგია დავინახე, მწვანეზე
სულა გაშალა და პურა სკამდნენ. ის კი დაუსალა შეურმემ, რომ ისინი
სწორედ აქეთ წამოხლას აიირებდნენ. მაგრამ ვანომ თვითონ იგრძნო ეს:
მრა აქ უამითო არ განდებოდა. მთერი ახე ახლო რომ იგრძნო, — გულშე
რალაც მძიმე ლოდივით შემოაწვა. პირველი აზრი, რომელმაც თავში გაურ-
ბინა — ეს იყო გაქცევა, მაგრამ საით ვაიქცევა, სად დაემალება კარზე მოსულ
ჩიფათს. ირგვლივ, სადამდეც კი თვალი მისწვდება, ერთი ბუჩქიც არა ჩანს
ამ გასატარებელ შირავში. ესეც არ იყოს. გაქცევას არც იკადრებს. თოფი?
თოფი თანა აქვს ვანოს, აგრე ურმის ჭალშე ჰყიდია, მაგრამ აზლა ინანა კიდეც,
რომ წამოილო. არა და რა ქნას, დროც აღარ იყდის... უცებ სადღაც ზევით
იოფი გავარდა და ტყვიამ ზუზუნით გადაიცრინა მინდვრის თავზე. ეტუნი
მოდიონ და ეს ტყვიაც სიკვდილის მახარობლად გამოგზავნეს. ჩუქტასვილმა
ზელი მოიჩრდილა და სერებისაკენ გაიხედა. ცის ტარინბზე რაღაც წერტილიც
გამოჩნდა. მგლის თვალი ჰქონდა მგლევაც, შუალამისას ნახნავში ბელტს
უდის არ წამოსდებდა. ახლაც გუმანით იგრძნო, რომ ეს მიხა იყო, მალე
თოქოს მიწიდან ამოიზარდნენ, სერზე სამი ცხრილისანი გამოჩნდა, ერთხანს

გაჩრდნენ და მერე ჰენებით წამოიყვანეს ცხენები აქეთ, შებმული გუთნეულისაკენ.

— მოაბრუნე, კვალში ჩააყენე ხარები! — გაბზარული ხმით წამოიყვირა განომ. მერე რაღაც ფიქრმა ელვასავით გაუჩინინა თავში, მივარდა გუთნისდედას. სახელურები წაართვა. თვითონ ჩაბდაუჭა ლონიგრად გუთანს და მეხრებს გასძანა გაერეკათ. ცხენოსნები ჯერ შორს იყვნენ, მაგრამ ვანოს თითქოს უყრში ესმოდა მათი ცხენების ფლობების თქარუნი, ან ეს იქნებ მისი გულისცემა, ასე ბაგუნი რომ გააქვს. გაგოლა, როცა გუთანი ჩამართვეს ხელიდან, გუთნის თავში ჩადგა, მეტრდა უდელს მიაბჯინა, მარცხენა ხელის იდაყვით უდელს დაყრდნო, მარჯვენა ხელით ხარს სახრე გადაჭრა და, — ამას როდი ელოდა ჩუხტიაშვილი, — ამ დაწყევლილმა ბიჭმა წერიალა ხმით გუთნური დაიწყო, ის სიმღერა, ხარი რომ მითქვამს, მარგალიტის ცრემლითა ტირის და უფალს შეპძლავის: უდიერად მეპურობან, მიშველო რამეო. დილადრიანად დაუბანელი ხელით შემაბამენ, მერე მოელ დღეს ზუზუნი გააქვს სახრეს ჩემს ზურგზეო. მერე იმავე სიმღერაში უფალიც აწყარებს ხარს: შენ რა გაშველო, მე თვითონ აქ, ცაში შემომაგინებენ ხოლმე, მაგრამ დამაცადე, განა შავთში, აქ, ჩემთან არ მოკლებო?

ჩუხტიაშვილს კი იმ სიმღერისა არა ესმოდა-რა, გუთანს ჩასჭიდებოდა, მაგრამ ეს ტიალი გუთანი აღარ ემორჩილებოდა, ან კი რა იყო საკვირველი: ოცი წელია გუთნისათვის ხელი არ წაულია. ესეც არ იყოს — ხელები უკანკალებდა, მთელი სხეულით თრთოდა.

არა, ჩუხტიაშვილი მაინც არ მოშორდება გუთანს, შეუძლებელს შეიძლებს. და ე მოვიდეს ახლა მიხა და კაცის სიხლით შეღებოს გუთანი, ჯერ რომ არ მომხდარა შირაქში, ჯერ რომ კაცის უყრს არ გაუგონია საქართველოში.

პირველაც წუთში ვანომ მარჯვედ და სწრაფად ჩაუშვა მიწაში გუთანი, ბელტი ნელ-ნელა გადმიბრუნდა, ნაწიმარჩე მოსული გლერტა ბალახის ლეგა-შვანე, ხეშეშა ფოთლებმა და კიდევ რაღაც უკითელმა ბილილამ მიწანად გალლა აიწიეს, ხნულისაკენ ცერად დაქანდნენ და ფეხები უჩვენეს ცას. წელან მათს ფოთლებსა და უვალებს, რომ დაპნათოდა. რაღაც ხმაურება ისევ გამოარჩევა ჩუხტიაშვილი ფიქრისაგან, ძლიერ მოიბრუნა თავისი გელის კისერი და დაინახა, რომ ცხენოსნები მოახლოებულიყვნენ, ჩირთით მოპყადათ ცხენები. ვანომ იგრძნო, რომ ვიდრე მთა ათვალიერებდა, გუთანი ველზე გაექცა, ისეთი განიერი ბელტი მოსჭრა, რომ ვეღარ გადმოაბრუნა და ვებდა ხარვეზი დასტოვა. „ერიძა, ეს რა ემართება!“ გაიფიქრა მან და უცებ მიხვდა, რომ მიხი აკანკალებული შეტელებისა და მქლავების ღონე ამხელა კვალის მოჭრას არ ეყოფდა. უცებ გაახსენდა როგორ იქცევიან ხოლმე გუთნისდედები ახეთ დროს და მეხრეს გასძახა:

— ზედა! — და თვითონაც ვეღარ იცნო თავისი ხმა.

ამ სიტყვის გაგონებაზე გუთნისთავის მეხრემ კვალში ჩააყენა ხარები და გუთანი ისევ გაშტორდა.

აგრე იქ, წინ თავდება კვალი, საქვევის ბოლოს, მაყვლის ბუქე რომ ჩანს, სულ ცოტა მანძილი-ლა იქამდე..

ამის გაციტება მოასწორ, როცა თითქოს შორიდან დაძახილი. მოესმა:

— ჩუხტიაშვილო, ხომ შემოვითვალე შირაქში არ დაგინახო-მეორე, აბა, ერთი გამოდი გზაზე, ნამდვილად შენ ხარ თუ მეჩვენება...

ერთ ხელი სიევდილი უკევ გამოირა ვანომ, ვიდრე აიხედავდა. ეგონა დამინებულ თოფის ლულას ცხებრედავდა, მაგრამ მარჯე უარესს — მიხას თვალებს წაწყდა. გზის პირზე იდგა მიხა, ცხენიდან არ ისმოსულა და, მადლობა ლმერთი, თოფიც მხარეზე ჰკიდიდა. სეტყვის ლრუბელივით მოქრუშულა. მგელკაცმა მიხას თვალი რომ ვეღარ გაუსწორა, უგონოდ მიაჩერდა მის ილიებშეოფლიანებულ ჩალისფერ ულყას, რომელსაც ვერცხლის სამკერდული

ზეც კი ოფლის ქაფი მოსდებოდა. მიხას აქეთ-იქიდან ლადონ და პაგარ ედგნენ, იმთ კი ულვაშებში ელმებოდათ, ამ ცრუ გუთნისდედას როზ შესცემროდნენ. მიხამ ბიჭებს გადაულაპარაკა — ცხენებს მოსართავებს მოუშვით და ასგმები წამოჰყარეთო. ესეც გაიგონა ჩუხტიაშვილმა, მაშ დიდხანს აპირებენ აქ დარჩენას... ცხენოსნებმა დაიქვეითეს, მიხაც ცხენიდან ჩამოხტე გუთნისდედებებს წარ-ვიდა და ათ ნაბიჯშე გაჩერდა:

— ჩუხტიაშვილი, რომელი გუთნისდედა შენა მეყვნის, მაგრამი აქეთ!

მაგრამ ვანოს თითქოს არაუერი ესმის. ჩახჭიდები გუთნის სახელურებს და მიწას ჩასცერის, თანაც უკელაცერს ხედავს თუ გრძნობს. აგრე მიხამ თოფში სკეტი გადაართიალა საბრძოლო ფეხზე შეეყვნა. ნელ-ნელა შემართა და დაუკრავს...

— ეგაც იცა, შე რჯულძალლო შენა, შამამს გუდავ, მაგ გუთნის შადლი გაგიწურეს, — წამოიძახა მიხამ, თოფი ჩამოუშვა და ბიჭებს უბრძანა გამოიყანები აქეთო. ლადონ და პაგი მისცვიდნენ გუთნის, და როგორც კი ვანოს ხელი შეახეს — უცებ ისევ გაღლივია ძევლმა შეგლკაცმა, გადაწყვიტა ჯერ ამათ ვანანებ, რომ ხელის წალება გამობედეს, და მერე გავალ — და მესროლობის ის იყო აპირებდა კიდეც გასვლას, როცა ისევ მიხა ხმა მოესმა:

— ერთი წუთით გამოდი ჩუხტიაშვილო, აი, თოფი ხელთ აღარა მაქვს, — დაიძახა მიხამ და თოფი უნაგირჩე ჩამოჰყადა, — აპა, მეც შენხავით უიარალო ვარ... გამოდი, სიტყვა მინდა გითხჩა...

ვანო ისევ შეკრთა, გასვლა ვეღარ გაბედა. ახლა მას აღარა ესმოდა-რა. აღარც გონებ იყო, ის-ლა ახსოვდა, რომ გუთნისათვის ხელი არ უნდა გამშვა-ეს იყო ხენა. ამ ვაი-ვაგლაბში მეხრეებიც აირივნენ, თავშინებულმა ხარებმა გუთანი ხნულისაკენ გადაიტანეს, ვანო ფეხზე ვეღარ შეაგრძა, წაიქცა და თრევით წაყოლა გუთანი. მეხრემ ძლიერ-ლა გასვლას გუთანული.

ოფლში განვითეული ჩუხტიაშვილი ძლიერ-ლა სუნთქვადა, გული ამოვარდნებ ჰერინდა. ახლა მიხას ბრაზიც გაუნელდა და ინტერესიც დაკარგა — მოწინააღმდეგებს ელოდა და არარაობა დაინახა.

— უც, შენს კაცობას, — გადააუსურთა მიხა-ყაჩალმა, — მგელკაცი კი არა, ქეცანი ტურა ყოფილხარ, — მერე შებრუნდა, თოფი აიღო, ცხენს მოსართავები მოუშვირა და მოახტა.

კარგა ხანმა გაიარა, რაც ცხენოსნები თვალს მიბურდნენ, მაგრამ ვანოს ისევ ჩაბლუჯული ეჭირა გუთნის სახელურები. გაონებული იყო და არა სჯეროდა, რომ მიხა წავიდა, აქ აღარ არის... ხენის თავი ვისლა ჰქინდა. ხარები გამოუშევს, სალამოთი ურგმი შეახეს, ვანო დააშვინებს და სოფელში წაიყვანეს.

* * *

— აი სწორედ ამ ადგილას მოხდა ეს უკელაცერი, — დაასრულა ბერიკაცმა და ხელი მიწაზე დაარტყა, — ამ მიწისფერი ედო ჩუხტიაშვილის სახეოს... ახლაც კი მახსოვეს, შვილი

— როგორ თუ გახსოვს, შენც იქ იყავი მაშინ? — ჰკითხა ტრაქტორისტმა.

— განა ვერ მიხედვი, რომ ის მოჯამაგირე მე ვიყავ? გუთნის სახელურზე მე მეკიდა იმ დღეს ხელი და მერე ჩუხტიაშვილმა წამგლიჯა ხელიდან...

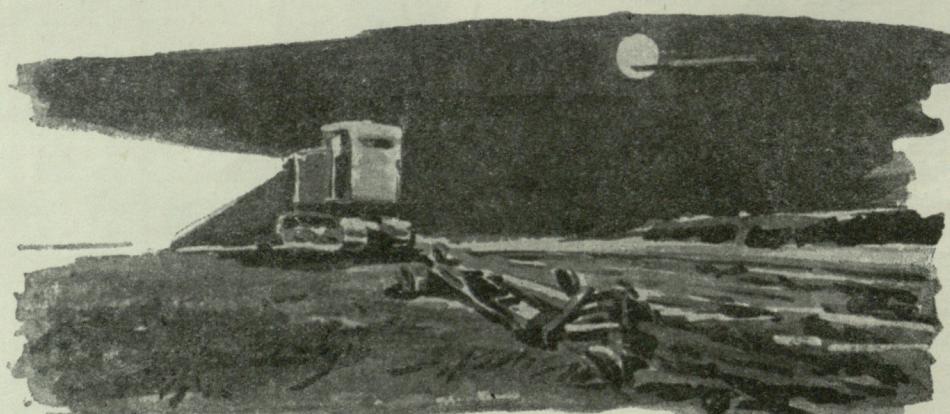
— მაშ შენ ის გიგლა ხარ? — განცვილებით წამოიძახა ტრაქტორისტმა.

— ისა ვარ, შვილო, ისა!

— რაი აგრეა, მაშ დღეიდან ამ თევზისათვის შენი სახელი დამირქმევია! — სიცილით თქვა ტრაქტორისტმა და ბერიკაცის მხარზე ხელი მოუთათუნა, როგორც სასუქრის გადაცემის დროს იცია.

ბერიკაციაც გაეცინა.

მალე მოვარიან ლამეში ისევ გაისმა „სტალინეცის“ ბუბუნი.

საქართველოს სარ მთავრობის სასახლე

6. ՀԱՅՈ

ჩვენი რესპუბლიკის დედაქალაქის ულამაზე მაგისტრალს, — რუსთაველის პროსპექტს, აშვენებს მინუშენტური ნაგებობა — მთავრობის სასახლის მთავარი კორპუსის შენობა.

ახალი კორპუსის აგებით, მთავრობის სასახლის ნაგებობათა მთლიანი, დამთავრებული არყიტულურულ კომპლექსი შეიქმნა.

ჩვენი ქვეყნის დედაქალაქ მოსკოვის რეკონსტრუქციაშ, და კონსულება-
მა საბჭოების სასახლის პროექტზე უდიდესი კეთილნაყოფიერი გავლენა იქო-
ნიეს თბილისის კეთილმოწყობაზე, ქართული საპორთა ხუროთმოძღვრების განვი-
თარებასა და სრულყოფაზე. საქ. სსრ მთავრობის სასახლის არქიტექტურაშ თავისი
მხრივ ასახა ქართული საბჭოთა ხუროთმოძღვრების შემდგომი განვითარება.

კონკრეტული შედეგად, რომელიც 1946 წელს ჩატარდა, მიღებულ იქნა საქ-
სარ მთავრობის სასახლის მთავარი კორპუსის პროექტიზე შედეგისთვის პროფ.
ვ. დ. კოკორინისა და არქ. გ. ი. ლევაგას მიერ (პროექტის დამუშავებაში აქ-
ტიურ მონაწილეობას ღებულობდა არქ. ვ. დ. ნასარიძე).

მთავრობის სასახლის მთავარი კორპუსი აგებულია ნაკვეთზე, რომელიც წინა ეკავათ პირველი (ძველი) კორპუსის ტერასებსა და კიბეებს. შეინბა განლაგებულია რუსთაველის პროსპექტზე მაგისტრალის ჭითელი ხაზისაგან ოდნავი შეწყვით, ჩიტაძისა და ჭიჭინაძის ქუჩებზე გამოსული გვერდითი ფრთხებით. ნაკვეთს საგრძნობლად დიდი დაქანება აქვს პროსპექტის მხარეს.

წინათ არსებულ დიდი ღია ეზო გადაიტაცა ადგილად, რომლის პერიმეტრზე მოთავსდნენ ძეველი და ახალი შენობების მოცულობები, იმავე დროს ეზო შეიქრა, მაგრამ მას არ დაუკარგავს თავისი დანშეულება — შემაერთებელი რგოლისა კორბუსებასა, ქუჩებსა და პროსპექტს შორის.

ახალი კორაცხეს შედგება ორი კუბური მოცულობისაგან, რომელიც ერთა-
ნეთთან დაკავშირებული არიან არყაღითა და პროპილენებით. პროპილენები —
ეს მონუმენტური შესასვლელი მთაგრობის სასახლის არქიტექტურულ ანსამ-
ლში, ქემინის მოსახრებებელ და წარმოსადეგ მისადგომს სათავსოებისაკენ, უფრო
მკაფიოდ გამოხატავს ნაგებობის ჩატვრულ სახეს, სასიათს და დაინიშნულება.

მთავარი შესასვლელის მთელი კომპოზიცია ისეა აგებული, რომ უფრო ნათლად გამოხატოს მისი სიღაღე და მიზნიდევლობა. ამას მნიშვნელოვანწილად უწყობს ხელს გამჭოლი სიცრუპობრივი ღრძი, რომელიც გაიღილის მთავარ პროპილევბს, რაც ეზოს — ვესტიბულს, ზედა დიდ ეზოს, ტერასებსა და მთავრდება მცირე პროპილევბით ძველს კორპუსში.

მთავარი კორსუსი შედგება მცენტრად დაყოფილი სათავსოების ორი ჯგუფად საგანი: მარცხენა მხარე შეადგენს მინისტრთა საბჭოს სათავსოების ჯგუფს, მარჯვენა მხარე — უმაღლესი საბჭოს სათავსოების ჯგუფს, სასესიო დარბაზით. ამრიგად მთავარ კორსუსში განლაგებულია საქ. სსრ სახელმწიფო ხელი-სულობებისა და სახელმწიფო მმართველობის უმაღლესი ორგანოები.

შენობის გარეუგანი სახის მთავარ ელემენტს შეადგენს თაღოვანი კომ-პოზიცია, რომელიც მოიცავს მძლავრ სწორკუთხოვან საყრდენებს და ნახევრად-წრიულ თაღებს. საყრდენები განლაგებული არიან შედარებით ახლო ერთომეორ რისაგან და საგრძნობი სიმაღლის გამო აღიდებენ შენობის მასშტაბს. გაღილებული პროპორციები მთელს მთავარ ფასადს მონუმენტობას, საზომო ხასათს ანიჭებენ. ოქროსფერი ბოლონისის ტუფის ფილები, რომლებითაც მიძირებული მოელი შენობა, უფრო მეტალიდ გამოხატავდნ ამ საზომო განცხობილებას.

მთავრობის სასახლის მთავარი კორპუსის არქიტექტურულ კომპოზიციაში პარმანიულადა შეხვებული მსოფლიო, განსაკუთრებით რუსული კლასიკური სუროთმოძღვრების ხერხები და ფორმები ეროვნული სუროთმოძღვრების ფორმებთან. ქართული სუროთმოძღვრების მოტივები და ფორმები, პროპორციების სიმსუბურით, კონსტრუქტიული და ტექნიკური მეცნიერებით, გამოყენებულია გაზრდებით და სათანადო ტაქტით და ისინი ამინდორებენ ცალკეული ნაწილებს, კვანძებისა და საერთოდ მთლიანი შენობის მხატვრულ სახს.

თავისი კომპოზიციით საინტერესოა პროდალები, რომლებიც შექმნილია მსოფლიო არტიტუკულური კლასიკის ხერხების კრიტიკული აზისებით შეღებად.

თანდათანობით ჩასტუმების შემცირებით კელლის სიბრტყეების გამზიღვები შეიძლება და ასეთი მასალის მიხატვის უზრუნველყოფა აუცილებელი გამოიყენებით მნახველის მიერ დაგენერირდება.

ლი შენობის გარე სახის უბრალო, დაკონიური და მოზრდილი ფორმების შემცირებული ქვემატის ინტერიერის უფრო რთულ, პროფილირებულ, დეტალურად დამუშავებულ ფორმებსა და ორნამენტულ მოტივებს.

ေဒါက္ခရာတော်၊ သာသနပုံစံ ဇာဂျာရာ၊ မြိုင်ကုန် ဇာဂျာရာ။
မြတ်ချွောက်တော် သာသနလဲ အကျိုတ္ထားဖို့ရှုရာ၊ သာတော်ဆောင်းပါ တော်တာန်ပိုက်မာ ဂားပါ-
နာမီ ဇူ ဂာမိုဝ္မာရာမီ ဖျော်မိုး ဂာရာ လဲ၊ မိုးက စိုက်ဖြော်ပါ ဒါန်မိုင်ဗျာလှလ ဇာဂျာ-
ရာကိုပြုလုပ် အကျိုတ္ထားဖို့ရှုရာ စိုက်မှု၊ မိုင်ဗျာ ပိုက်မှု ပိုက်မှု သာသနတော် အ-
မြတ်ချွောက်တော်၊ ရုံးမြတ်ချွောက် ဖျော်ဆောင်းပါ ဖျော်ဆောင်းပါ ဇာဂျာရာပါ၊ သာသန ပိုက်မှု ပိုက်မှု

ქართული სახვითი ხელოვნების
1953 წ. გამოცენა

1953 წ. გვარვენი

ერთიანი სამართლებრივი

06736940
80840001033

1958 წლის რეპსუბლიკური სამხატვრო გამოცემა, რომელიც ამას წინათ გაიხსნა, ქართველი მხატვრებისა და მოქანდაკეების ერთი ნაწილის თვალსაჩინო შექმენებით წარმატებას მოწმობს. განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს ამ გამოცემაზე ახალგაზრდა მხატვრების, მოქანდაკეებისა და კურამიოსების ნამუშევრები.

გამოფენაზე ექსპონირებულ ცერტიფიციულ ნამუშევრებს შორის, უპირველეს ყოვლისა, აღსანიშნავია ახალგაზრდა მხატვრის დაკითხვის სურა-თი „ცოდნის წყვეტილი“. ამ ნაწარმოებში დიდი რეალისტური იხტეატრია არის განასახიერებული ცოდნის შექმნით გარაცებული ბაგვეის შთაგონებული და მეტყველე სახე. ნახატი, კომპოზიცია, ტონალობა, სერტიფილ სურათის ყოველი კომპონენტი თანაბარი სიძლიერით და შინაგანი ემოციური მთლიანობით ავლენენ აღნიშნულ სახეს. არებითად ეს ტილო ცველაზე ძლიერ ცერტიფიციის ქმნილებას წარმოადგენს მთლის გამოფენაზე.

თვალსაჩინო მხატვრულ-შემცენებით დირსებებით ხსაითოდა დ. გამარტა-
შველის მეორე სურათიც „გრიოს სახლში“. ეს მრავალუიგურული კომპოზი-
ცია იმ ხსამიზით, ჰქონდა მხატვრული წარმოსახვით, გულწრფელი სიმარ-
თლით და ღრმა განცდით გამომოსცემს სხვადასხვა საღისი წარმომადგენელთა
მიერ დაი ბელადის სახლის დათვალიერების ერთ ერთობს, დამთვალიერე-
ბელთა მღლელვარე ემოციებსა და განსუსაზღვრელ სიყვარულს ი. ბ. სტალინი-
სახლი, ამ ნაწარმოებს აქვთ თავისი ნაკვეთი: კარგისი მარჯვნივ გამოისახული
ახალგაზრდა, რომელიც კედელისა მიზრდობა, არ არის სათაადოდ და-
წერილი; კალეულ შემთხვევებში ნაწილობრივ ხელივნურ ხსაითოს ატარებს
ჩრდილო-სინთოს კონტრასტს და სხვ. მარტამ ყველაფრი ეს ვერ ჩრდილოვს ამ
ნაწარმოების საერთო ლირსებასა და მნიშვნელობას.

მრავალუფეუროვან ქომპოზიციებიდან განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ავრეთვე უნი ჯავარიძის, გორგი ჯავაშის, ალექსანდრე ვერტბაისა და მხევრელ ხვინას, „პუშკინის საქართველოს“, სახალაურიშვილის „ზამუშულში“ და სხვ. პირველში, უმთავრესად, უსრადღებას იქცევს მსამართო სახეებისა და მათ განწყობის — ენიალურ რუსი პოეტის ლექსის მოსმენით აღრჩეული განცდების — თხტატობით გამოწეუმა. კარგად არის დაწერილი თბილისის ხედიც ამჟამ დროს, ამ ტილის ასახითობებს ახსენითი ნიკილი: კომპოზიციის მოკლებულია შინაგან მთლიანობას (ფუღურები იმ, ურთიერთისაგან გათიშულ ჯგუფად არიან განაწილებულინი), კოლორიტს აქა-იქ ნარევი ხასიათი აქვს ა. პუშკინის სახე ვერ არის სათანადოდ დამტეული და სურათის ხარროთ ქრეგას რამდენიმედ პლაკატური ელევარი გადაკრახა. დასას რუს, უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ ეს უაღრესად მნიშვნელოვანი ოქმა უფრო სწორად იქნებოდა გადაწყვეტილ, თუ მასტერები აირჩევდნენ პოეტის ქართველ ხასიათის უშაულო ურთიერთობის გამდენიცემ უჯრის ეფექტურ სიუჟეტს და მოსმოდ იმ აღტაცების ჩენებით არ შემოფარგლებილენ, რომელაც ა. პუშკინის მიერ ლექსის წარმოოქმა იწვევდა. ჭავჭავაძის ვიწრო იუდაზე წრეში.

ს. ნადარეიშვილის სურათი კომპოზიციურად კარგადა მოფიქრებული და რემარკა ჩატარებული ჟარტოსახვით გადამოწმენდა დამსხვევლით საუბარს სუსუმის სამართი ბერიზაფის ფონზე. მაგრამ ამ ტილოვანების სურათში ვერ არის მიღწეული წენა და უკანა პლანების ტრანსლიციის შინაგანი მოტივიანობა, რის გამოც მოსაზღერთა ჯგუფი და მისი უშუალო ფონი, კოლორიტის ხასიათი მხრივ, ერთგვარად მოწყვეტილია ზღვის, ხერთობდ პერიზაფის ფერადობას. ამასთან ეს ნატარემობი რამდენიმე დაუმტკრებელიც ცა.

ძირითადად კარგ შთანებელილებას ახდენს: ახალგვაზრდა მხატვრის გიორგი მარგარიანის სურათი „ი. სტალინი ბათუმის მუშებს შორის“ (1902წ.), სერგიანე მაისაშვილის „იოგანგურია“, და „ისინდი“, ახალგვაზრდა მხატვრის ვაჟა მდივანის „კორელელი დედა“, პეტრე ბლიონტკინის „ვ. ლენინი და ი. სტალინი გორგაში“ და სხვ.

კომპლიციურად ქარგად არის მოთვეებული ალექსანდრე ვეტენაძის სურათიც „შეკრისებული ამავასი“, მაგრამ ის ჟურნალის შესრულება შედარის ბით საგანგმობლად ხუსტია. ამასთან, რაც მთავარია, ამ ტიტონზე არ არის სათანადოდ გახსნილი ო. ბ. სტალინის სახე; სახლდობრ, მასში არ არის ხაზგასმული რევოლუციური სიმტკიცე, შინაგანი ძალა და შთამაგონებელი სიბრძნე, სერიოზული კულტი ის თვეებიდნ, რომელიც პირველ რიგში უნდა მოეცა მხატვარს ახალგაზრდა ი. სტალინის სახის წარმოსახვისას, ისიც ახერთ რწმენით სახის სიტყვაბის წარმოადგინდა.

საკუთრივ ფერწერის თვალსაჩინიისა და საზინალმდევრო ხასიათისაა ვალენტინ შერბილოვის „ღილასტატის ძმური რჩევა“ (ი. რეპინი მ. ოინიძის სახელმოსნოში „მცხოვრის“ შექმნის პერიოდში). ამ ტილივი თქვენ გრძელობოდ რეალური ფერწერის გრძელმა ემოციურობაშიმინას, შექმნილი ფერწერის ხატატის ფულებადა ადამიას, აგაბეჭული თემა, რომელიც შესაძლებელ ვარაუდს გმურება და არა ის ტორიულ სინმდგომებს, ვერ არის დაძლევული. ეს უმთავრესად იმითაა გამარტველი, რომ სურათის ყველა დეტალი თითქმის ერთნაირი ხიმკეთობისა და ხასიათის ტონალობაშია დაწერილი, მათგანიც უფრო შეტანილ ფერწერის გარებულობა და ნეკარის ანგარიშის უწევს „ზომის ინტერესებს“, ამ უკანასკნლის შესატყიერისი „ფერწერითი კომპიზიციის“ შექმნას, ალნოშნულს უნდა დაემატოს ის უაღრესად მნიშვნელოვანი გრძელობაც, რომ ხასიათის მხატვრის მ. ოინიძის ხახე ამ ტილივზე, ნაშილობრივადაც ვერ არის დაძლევული.

გამოუდნიშებ მრავალრიცხვოვანი ფერწერული პორტრეტებია ექსპონირებული. მათ შორის განსაკუთრებით უნდა აღინიშვნოს ქრისტევან მალაკაშვილის მიერ დაწერილი უ. ჩეხოვისა და ნ. გორგაძის პორტრეტები, გიორგი ჯავახის — ა. ციმაკურიძის პორტრეტი, რომელიც ხუსუფას — მასტავაზე. ა. ანდონიკივალის პორტრეტი, კორნელი ხანძის — ნ. ბურმასტროვას პორტრეტი და სხვ., რომლებიც ფერწერის ხელმისამართში და ღრმა რელიეფური წარმოსახვით შექმნილ პორტრეტულ სახეებს წარმოადგენი. ყურადღებას იმსახურებს აგრეთვე ახალგაზრდა მხატვრების ოთარ სულავას — დ. არაყაშვილის პორტრეტი და ალექსანდრე ბანძელაძის დ. კიონიაძის პორტრეტი, მისივე, — პორტრეტული ხასათის „თავისურიან გოგონა“, შ. მეტრეველის „დედობი პორტრეტი“ და სხვ. აღსანიშვნაა ამ უამისო ხევა წარმოებებიც, მაგრამ ყოველ მათგანს ახალგაზრდის არჩევათვის ხახვით ხავთ მხრავ ჩატაროთ.

ამ შეხივ დამახასიათებელია კ. სანაძის გალაქტიონ ტაბაძის პირტ-
რელი. ამ ტილინგზე მართალა პირისისის გარევანი მსახურების
გამოცემით არის შემოფარგლული. იგი არ აღდნენ დიდი პოტენციას სახის ჭეშ-
მარიტ გახსნას, ამღლებულ ჩვენებას, ტაბაზი თვისებების განხვდებულ
წარმოსახვას. ამიტომ პირტრეტში ძირითადად დომინირებულია პიროვნული
ხასიათის ისეთი კერძო ყოფითი გარემობა, რომლიც წინ ეღობდა, ჩრდილაკე-
ბ. ტაბაძისის როგორც სახალხო პორტო შემოქმედებითი სულია და სტეინის გად-
მოცმება. ამასთან, პირტრეტის უმთავრესი ნაწილი ხელოვნურად ჩავაგებულია,
შევი ფერი ან მეტად მუქი ტონალობა ფარავს არა მარტო ფონს, არამედ პოტენცი-
თითქმის მოელ ფიგურასაც, კოლორიტის ეს ყოველგვარი რეალურ საფუძველს
მოეცემულ მხარე პირტრეტის ფონის (სივრცის, საერთოდ ოთახის) მეტად პი-
რობით და კადა სამასახის იწვევს.

გაცილებით სუსტა კ. კირიანის პორტრეტულ მონაზონიცა „ი. ბ. სტრუვისადა ბ. კრავერშილის პორტრეტი“. ამ ნაწარმობებში არა მარტო გარეკანული მსგავსებაა ამოსავალ მომენტად მიჩნეული, არამედ თვით ფრენტირა და ნახატიც მეტად სუსტა. სერობდ მათში არ ჩანს მხატველის შემოქმედებითი წარმისას კი სუნარი და პროფესიული დახმოუკენება, ნამდვილი მხატვრული კულტურა და გემოვნება.

გამოფენაზე თვალსაჩინო რაოდენობით არის წარმოდგენილი პორტრეტული ეტაჟულებიც. მათ შოთას ქარგია: ა. ქუთავლაძის „პარტიზანის პორტრეტი“, ა. ბაძელაძის „ძია ვანო“, აგრეთვე ბ. ბლოოპტუნის „გოგონას პორტრეტი“, ა. პოლორიგინის „მოხუცი მემარტოლის პორტრეტი“ და „გოგონას პორტრეტი“, ბ. სანაკოვენის „მოწავე გოგონა“ და სხვა, რომლებშიც ხასიათებისა და ტონალობის უშუალოა აგრეთვე მძალურ ემოციონალობასა და მახვილ მხატვრულ ხედვასან არის შერწყმული.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს სოციალისტური შრომის გზითის მიზრადას პორტრეტი ლადა გულაგის შეინიშვნელისა. ამ ინიშვნელოვან ნაწარმობში ჩევნი ცნობილი მხატვრი ძირითადად რეაგირების პრინციპების საფუძვლებზე დგას. ეს მეტა სასიახლელ მოვლენა, მგრაბ საშუალოდ იგივე არ ითქმის გუდიაშვილს „კომპოზიციის „შემოღვიძებ“ შესახებ (ნახატი), რომელ- შეც შესტარი არსებოთად კვლავ მეტყედ გულაგშეიღოს იმეორებს. ფორმალისტუ- რი ხასიათისა ბაჟებუქ-ქლოქვის ნამუშევარიც „წითელსამოსიანი ბიჭი“.

პეტიაუ არა ერთი კარგი ნამუშევარითა წარმოდგენილი გამოიყენაჲ, მაგრამ, სამწუხაროდ, უმთავრესად ეტიუდების სახით. ამ უანრის ნაწარმოებებიდან განსაკუთრებით გამოიყენება: ალექსანდრე ციმაურიძის ეტიუდი „წისევა-ლის მალობოლი“ და „ვეიშვილის“, ავალინოვის შერპილივის ეტიუდების უმრავალესობა, ახალგაზრდა მხატვრის გურამის ჭურავის ტალარის „ერთოვებას“, ასოციაციური ქუთათელადას და კორტე ხუცურვილის ეტიუდები, მიხეილ ხვითას ორი ეტიუდი — „სუხუმი“ და „ვეიშვილი“, აგრეთვე შოთა შეტრეველის „სოკოვიძი“, ალექსანდრე ბანძელაძის „ნოებრის თოვლი“, ბიძინა გორგაძის ეტიუდი „ახალი ვეა“ იორაშ მარტინის „ერთიული“ და „ახალგაზრდა მხატვრების ღილაკისანისა და თოარ სულავას ეტიუდების უმტეტეს ნაწილი და სხვ. ამვე უანრი ეკუთვნის ვატანგ ჯავახარიძის აკავარელით შესანიშნავად შესრულებული ნაწარმოები: „ახალი ხიდი მეტეხთან“, „ორთაჭალებების ხედი“, „უვარელი“ და „ძველი სოფელი“.

მაგრამ ჩვენი ქრისტიანის პეიზაჟის სილამაზე, მისი თავისებურება და ახალ განვითარებით გარდაქმნილი მრავალფეროვანება მაინც არ არის სათანადოდ ახალ ხული გამოიცენას.

„ნატურმორტებიდან ასასიშვანვია შერპილოფის „ფურცლებგაცენილ ვარდები“, ხ. მაისაშვილის ორი „ნატურმორტი“ და ორი დე სხვა ნამუშევარი

გამოფენაზე წარმოდგენილია დეკორატიული მხატვრობის ნიმუშებიც, ჩვენი იურების სცენზური განსახიერებული სპექტაკლების ესკიზების სახით. მოწოდება იმას ასახულებს: დ. თვალის, ი. ა. ასკურავა, ე. დონცვას, თ. თავაძისა და სხვა დეკორატორთა ნამუშევრების უმრავლესობა. შედარებით და ფერმერთალია და ორივნალურ ხასიათს მოყლებული კ. კუკულაძის ესკიზები.

საერთოდ გამოფენაზე ფერწერის კვლევა უანრის ნაწარმოებებს შორის გვხვდება თვალსაჩინო რაოდენობის სუსტი, პრიმიტიული და ნატურალისტური ხასიათის ნამუშევრები. არც ისე იშვიათად ასეთი ნაწარმოებები მეტად მნიშვნელოვან და სპასუხისმგებლობით მნიშვნელობით ეხებინ. მაგალითიდან, ასეთი დ. ვოლგონისა და კინტონის „მ. გორგი თბილისიში“, ა. ზურაბოვის „... ბ. სტალინი პუშკინის ბალში სემინარიებითან ერთად“ და ანალოგიურ ხასიათის ე. წ. თემატიკური სურათების დიდი ნაწილი.

გრაფიკული ნამუშევრებიდან უპირველეს ყოვლისა ყურადღებას იქცევს ვლადიმერ ქუთათელების სახი გრიგორია, ასევე სამგრის შენებლიობისა. ტოლსტიოს ვლადიმერის „ოქტომბრის გასატანიბის“ ილუსტრაციები უკარისინ ბაზობადა, და დავაძისა, გ. ლეონიძის ეპოქების („ი. სტალინი. ბავშვობა და ყრმობა“) ილუსტრაციები სევერიანე კაცხველისა და სხვ. მთელ რიგ მომენტთ მხრივ აღსანიშნავია აგრეთვე და გვით ქუთაოელის, ნ. ჩერნიშვილის, გ. ჩირინაშვილის, ბელა ლუკაციას, ნ. თოლაშვილისა და ლ. ლეუავას ნამუშევრების უმრავლებობა, დ. ციციშვილის თავურულები ა. ბუშეინის პორტრეტების „ბიუბიი“ და „პოლონები“. მარლომანის „ლერმონტოვი მცხეთაში“, შ. ცხადაძის „მწყვმანი“, თ. ყუბანინის „უკილის პროფ. ამირანაშვილის პორტრეტი, ნ. იანქოშვილის „როლდენი“, ე. ანდრონიკაშვილის, ა. ნაცვლიშვილისა და ვლ. კეშელავას ცალკეული ნამუშევრები. მარიამ ბერძნიშვილის „ბატონი“ და სხვ. ცალკეული უნდა შეკრედიტოს უნიკალური გარანტის მიერ შესრულებულ „კადი ყაზახის“ ილუსტრაციებზე (ცანქაზე გუშიში, სოსტი). ეს ილუსტრაციები თავისითავდაც უდალ დიდი პროფესიულ ლარებით ხასიათდებან. მიუხედავდა ამისა კაონა და ზაქრის სახეები, თუმცა საინტერესოდ, მაგრამ ჩვენი აზრით არა სათანადო სისრულით გამოხატვები ილუსა ამ უკვდავი გმირების არს. მათინან შედარებით გაცილებით ძლიერია და ესიტუვება პორტიტ შინაარსს თავადის ტიპი. საერთოდ უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენი მხატვრები ერიდებან ქართველი კლიერობის ნაწარმოებთა ილუსტრირებაზე მუშაობას. მართალია, ძნელია ამ დარგში მუშაობა, მაგრამ ეს სირთულე ყოველთვის იქნება, თუ ამ მხრივ გარკვეული გამოყდილება არ დაგროვდა სათანადო ტრადიცია ან შეიქმნა. ამიტომ უნიკალური მისა საღმებელია. უდალ წახალისების ღირსია გ. გულისაშვილისა და გ. ტორიონტაძის მოშაობა ამ უანგრიში.

სამწუხარიდ გრაფიკშიც გვჩდება ძალებები სუსტი ნაწარმოებები. ამასთან ადასანიშვილი იხიც რომ გამოიყენაში ან სვესტით არ იღებს მონაწილეობას

ან უმთავრესად ჰელი ნაშტშევრების მონაწილეობს ქართული გრაფიკული ხელოვნების ჩამდინაობის ცნობილი მსტარი. ბუნებრივა, ამითაც აიხსნება, რომ ჩევნი გრაფიკა მისი განვითარების დონესა და პოტენციასთან შედარებით, უზრო ფერმერთალად გამოიყენება გამოფენაზე.

იგვაც არ ითქმის ფ. მზარეულაშვილის გ. ლეონიძის პორტრეტის შესახებ (თაბაშირი), რომლიც აშერად სუსტ შთავებდღისას ხტოვებს, და ბ. ავლი-შვილის მიერ ხეში გამოყენილ გ. აბაძისის პორტრეტზე. უკანასხვერის მასიარ უმთავრესად უნდა აღინიშვნოს წევრების გაჭვადებული (წელმეტად ხაზგასული) და დაახლოებითი დამუშავება, რაც არღვევს ამ სხვა მნიშვნელოვანი პორტრეტის პლასტიკურ მთლიანობას და არც პოეტის ბუნებას გამოხატავს.

უფრო აჩებითი ხასიათის და თვალსაჩინო ნაკლოვანებაზი ახასიათებს ოუმტრუქას ასათიანის მონუმენტურ გორელიეფს, „შრომაში გამარჯვებული“ (თაბაშირი), კერძოდ: მუშების ჯეგულები არ არის ურთიერთია რიგნანიულად დაკავშირებული; მთავარი ფიგურის მაღლა აწყდილი ხევი, საერთო მოცელი პირი, არ ესთუყვება თემის ხასიათს და კომპოზიციასაც ბლაკატურ დღუების აძლევს. ეს ნაწარმოები არც ბლასტიკური თვალსაჩრიისთ არის სათანადო დამუშავებული (მაგალითად, წინა ორი ფიგურის ხალათები და სხვ.) ამრიგად, ამ გორელიეფში, როგორც კომპოზიციის, ისე საერთო შესრულების მხრივ, თემა ვერ არის დალოეული.

განსუკუთრებით სუსტია, მოლე რიგ შემთხვევებში კი მეტად პრიმიტიული და ნატურალისტური გამოყენების წარმატებულ პორტრეტობა ერთი ჯგუფი. მათში არა მარტო ტიპიურის მხატვრული წარმატება, არამედ ვიწროდ გაგებული პროფესიული დახმარებელის მნიშვნელოვანი ელემენტებიც კი არ არის მოცემული. აღნიშვნულის ნათელ ილუსტრაციას უპირველეს ყოჩაება წარმატებაა: ჩ. შერობიას — სოციალისტური შრომის გმირების კოხებიძისა და უცხონისა პორტრეტები (თაბაშირი), გ. თალაკვაძის — ნიკო ნიკოლაძისა და გერმანთი ქიმიკის პორტრეტები (თაბაშირი), ნ. ურუშვილის — „ექიმი — მეცნიერი“ (ფაანსი) და „სოციალისტური შრომის გმირის სახ“ (თაბაშირი), კ. ჩხეიძის — ნიკო ნიკოლაძის პორტრეტი (თაბაშირი) და სხვ.

კერამიკულ ნატუშევრებს ზორის პირველ რიგში უნდა აღინიშნოს ჭაქარია მაისურაძის უსანიშნავი კომპოზიციები, შექმნილი ქართული ჰაბარების სიუკუტებზე (ზრგვალი ქანდაკება, ფაიანსი, ჭიუქურევება მხატვრობა). ასეთივე იმავე აგტორის კერამიკული პნომები: „უწი მოსვალი“, „ქართველი ქალი“ (ფრაგმენტი), „ქალიშვილი“, „ქალი ხილით საცხე ხონჩით“ და „შვილი ნუტრია ნამართება“ (ფაიანსი. ჭიუქურევება მხატვრობა). ამ პაროგებს, რომლებიც ჰაბარების უსანიშნავი მომავალი მოგვიანების დროს მიმდინარეობდნენ, გვიანდებოდა მარტინ და ვაჟა პეტრების მიერთება. მათ დასახურის დროს მარტინი მარტინ და ვაჟა პეტრების მიერთება. მათ დასახურის დროს მარტინი მარტინ და ვაჟა პეტრების მიერთება.

კარგ შთაბეჭდილებას სტოკებს აურეთვე ჲ. მაისურაძის „ირემი — დეკორატიული ჭურჭელი“ (ალდევნითი მთილება). შედარებით სუსტია პანო „გაზაფხული“.

განსკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს აგრეთვე გორგი ქართველი-შვილის დიდი ზომის კრამისული პან „უწყი მოსალის ოსტატები“ (ფაფური) რომ გამოასარის სხვადასხვა უარის კრამისული ნაშუშვრები. კარგია შოთა ციციშვილის, ახელალომ ბარამიძის, ეკატერინე ბაბლიძის, გულნარა გოგიანიშვილის, რუსულან მეტრეველის, იოსებ მელაშვილისა და სხვ კრამიკისა ნაირსახოვანი ნაწარმოებებიც.

* * *

ბუნებრივია, რომ ქართული სახითი ხელოვნების 1953 წლის გამოფენა
არ ისაზღვრება მხოლოდ ამ წერილში დასახულებული ნაწარმოებებით. ჩვენ
ძირითადად აღნიშნეთ მხოლოდ დამახასიათებელი ნამუშევრები, გამოფენის
რომელი ძალაში ასე სტაცია შეარჩეოს ნამოსახულოვანი.

როგორც ძლიერი, ისე უსტი მართის ხაზით სათვალეაყელდე.
როგორც ვნახებთ, ეს არადეტალური მიმიღელოვანი ნათელს ხდის გამოფენის, ერთი მხრივ, თვლასაჩინო იღურულ და შეატკრულ მიშვებლობას, ხოლო, მორიგეონი, აშერად სუსტი ნაწარმოებებით გადატვირთვასაც.
გამომდევნის სერგეი ხასიათის იმპერატორი ისტორიულ წარმოდგენის ისცე, რომ მისი თემატიკა კა ხასიათდება გარეკულებული განსაზღვრულობით. კერძოდ, გამოფენი, შეიძლება ითვევას, მეტად უერმეტთალად, აშერად არსავარისად ასახვებს ხალხის თავდაებული შრომის, საერთოდ, კომუნისტური საზოგადოების შენებლობის დაიდ ექიზოდებს, საბჭოთა ადამიანების ყოფებს, მათ გმირულ სულა და მასზე რაგებებს. კიდევ უფრო მეტი ითქმის ჩვენი ცხოვრების შინაგანი სიღრმის მისთვეს დამასახურებულ კინგირეტებისა და წინააღმდეგობათი არსის ჩვენების შესახებ. ეს არსებოთი ხასიათის ნაკლა აუცილებლად უნდა იქნას დაძლეული ჩვენი შხატვებისა და მოქანდაკების მიერ. ამისათვის კი, უპირველეს ყოვლისა, საკირთავო თვით ცხოვრების უშუალოდ, დღისად შეაწვალა და სინამდვილის ტანიური ნაწების, მოვლენების არსის მხატვრული განვითარების რეალისტური წარმოსახვებს თხტატობის კიდევ უფრო ხრულებული ათვა-სება.

ବି. ପଣ୍ଡିତ ନାନ୍ଦୁ

ପ. ଏ. ଲେନିନ ଓ ଡ. ବ. ବ୍ରାହ୍ମନ ଗୋପନୀୟ

3. ପାଇସନ୍‌କାରୀ

ბაკურიანი

ଶ. ପାଲିବାନ୍ଧବାଳୀ, ୩. ତମିରନାଟ୍ୟାଙ୍କ
“ଶକ୍ତିରାଜନାଥ” ଲେଖକଙ୍କାଙ୍କ

3. ପରେଣ୍ଡାଜା ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ԱԿԱՆՈՅԵԼՈ ՀՇ ԱԿԱԴՅԵԼՈ ԵՎԼԵՍ ՅԱՑՈՒՆՈՒՆ

დოკუმენტის გვერბის კავშირი

კულტურული ცხოვრების ყოველ დარგში ხდებიან ერთმანეთს უქრანენლი და ქართველი ხალხის შემოქმედებითი გზები.

ଭୋଲ୍ଦ ପ୍ରେସ୍ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ქართველ და უკრაინულ ხალხს ახლა უკვე სრული
შესაბამებლობა აქვთ თავისუფალი ურთიერთობისა.
მოძმე ხალხთა კლასიკური ლიტერატურა ახლა მი-
საწვდომი გახდა საბჭოთა კავშირის ყველა ეროვნუ-
ლისთვის და აქ განსაკუთრებით უნდა აღინიშვნოს რუ-
სული ენის როლი, რუსი მწერლებისა და მთარგმ-
ნელების ფასდაუდებელი ღვაწლი. ქართველი რუსუ-
ლად ეცნობა უკრაინულ ლიტერატურას, უკრაინელი
რუსულ თარგმანში კითხულობს ქართველი მხატვრუ-
ლი სიტყვის სატატების ნაწარმოებებს.

ახლა უკვე შესამჩრევი ხდება ახალი სიმპტომატური მოვლენა — უკრაინული ლიტერატურები. შეუძგნენ ქართული ენის შესწავლას იმ განზრავით, რომ თარგმანი უშეუალოდ ორიგინალიდან შეასრულონ.

1930 წელს უკრაინელი საბჭოთა მშენელი პ. გ. ტიჩინია, ერთ-ერთი პირველთაგან უკრაინში, შეუძლებელი ქართული ენისა და ქართული ლიტერატურის ისტორიის შეწავლას (ამაში მას ეხმარებოდა ქართველი ლიტერატორ-მთარგმნელი გიორგი ნამირაძე). პავლო გრიგოლის-ძე ტიჩინაშ შეისწავლა პროფესიონალი ა. ხახანაშვილის ცონბილი წიგნი ქართული ლიტერატურის ისტორია, გაეცნო დაიყოთ გურამიშვილის შემოქმედებას, შეიყვარა იგი და შეუძღვა მისი მხატვრული სახის შექმნას. სსრ კავშირის საბჭოთა მწერლების I ყრილობაზ ახალ აღმაგონის ვზუნებული დაყენა ჩვენი ქვეყნის მშენელთა შემოქმედებითი ურთიერთობა. ყრილობას თავმჯდომარეობდა დიდი პროლეტარული მწერალი ა. მ. გორკი, ყრილობის მუშაობაში ხელმძღვანელ მონაწილეობას იღებდა ა. ა. ყდანოვი. ყრილობის მოვლი მუშაობა ჩატარდა პროლეტარული ინტერნაციონალიზმისა და ნატოებთა მეცნიერებრივის ნიშნის ქვეშ. მუშაობას საფუძვლად დაედო ა. მ. გორკის დევიზი — ჩვენ გემინთ ლიტერატურს ნაირენოვანს, მაგრამ ერთიანს თავისი მიზან-მიზრით არის არა ერთიანობა, არა ერთიანობა მაგრამ ერთიანობა.

ပုဂ္ဂန်လျှောက်တွင်၊ ဤတောင်သူ ပြောလေလွှဲဖြစ်၍ ရိမ်သာရ်စုတ်၊
အာ ဖုဂ္ဂန်လျောက်ဘုံ ဖုံးရှာလွှဲပေါ် မြောက်မိန်းကဲ ရွှေလျော်ဘုံပြု-
ပေါ် မြောက်မိန်းကဲ မြောက်မိန်းကဲ မြောက်မိန်းကဲ ရွှေလျော်ဘုံပြု-
ပေါ် မြောက်မိန်းကဲ မြောက်မိန်းကဲ ရွှေလျော်ဘုံပြု-
ပေါ် မြောက်မိန်းကဲ မြောက်မိန်းကဲ ရွှေလျော်ဘုံပြု-

ამ ყრილობის შემდეგ მოძმე ლიტერატურის ურთიერთ პროპაგანდაშ და ურთიერთ თარგმანებში ხალხთა ლიტერატურული ურთიერთობის უდიდესი, ჯერ არანაზული აუგვებება გამოიწვია.

ყრილობის შემდეგ ჩვენს ქვეყანაში დაიწყო პზა-
დება იუბილეებისთვის, რომლებიც მიღვნილი იყო:
„იგორის ლაშქრობის ამბავის“ 750 წლისთავისადმი,
შოთა რუსთაველის „ვეზენისტყაოსნის“ 750 წლის-
თავისადმი, ა. ს. პუშკინის გარდაცვალების 100 წლის-
თავისადმი, აკაკი წერეთლის დაბადების 100 წლისთა-
ვისადმი, ტ. გ. შევჩერების დაბადების 125 წლისთავი-
სადმი. საქართველოში პოეტები თარგმნილნენ შშობ-
ლიურ ენაზე ტარას შევჩერების „კობაზარს“, უკრაინაში
პოეტები ამზადებდნენ აკაკი წერეთლის ნაწარმოებთა
თარგმანს, „ვეზენისტყაოსნის“ იუბილესთვის უკრაინე-
ლმა საპროობა პოეტმა მ. პ. ბაჟანმა შთლიანად თარგ-
მანა გრინალური ქართველი პოეტის შოთა რუსთაველის
პოემს. მიკოლა ბაჟანმა თავისი თარგმანი იუბილეს-
თვის დასასრულად და საჩუქრად მიუძღვნა საქართველოს
მთელი უკრაინის სახელით.

1937 წლის დეკემბერში უკრანის მწერალთა დელეგაცია გაემგზავრა ობილის რუსთაველის დღესასწაულზე. მას თან მიჰკონდა საქართველოში არა მარტო „ვეფხისტყაოსნის“ სრული თარგმანი უკრანული ენაზე. მას მიჰკონდა აგრძელებ მრავალი სხვა საჩუქრარიც: პ. გ. ტიჩინამ დაასრულა თავისი პოემა „დავით გურამიშვილი“ უკითხავს „ვეფხისტყაოსნის“ გრიგოლ სკორონდას“, მთელმა რიგმა უკრანელმა პოეტებმა თავისი ლექსები მიუძღვნეს ქართველ ხალხს, უკრანის მეტრაგვება ქალებმა ამოქარებეს შოთა რუსთაველის დიდი პორტრეტი.

საქართველოში მიძღვნდა აგრეთვე დავით გურა-
მშვილის მირგორობში ცხოვრების დამადასტურე-
ბელი დოკუმენტები, რომლებიც ნამოვნი იყო პოლ-
ტაგის არქივში. ამ დოკუმენტებიდან პირველად შე-
საძლებელი გახდა „დავითიანის“ ავტორის მამის
სახელის დადგნა, გავიგეთ აგრეთვე მისი ოჯახური
მდგომარეობა, დოკუმენტებით დადგინდა, რომ გუ-
რამიშვილი მუდმივ ცხოვრიბდა მირგორობში, ცნო-
ბილი შეიქმნა იმ მირგოროდელი გლეხების სია,
რომლებსაც ურთიერთობა ჰქონდათ დავით გურამი-
შვილთან.

რუსთაველის დღესასწაულზე, საქართველოში უკანაინის დელეგაციამ დიდი ზეიმით გადასცა საქართველოს საზოგადოებრიობას თავისი საჩუქრები, მიკოლა აკანქინა და პავლე ტიჩინამ თავის სიტყვებში იღარაკეს უკრაინისა და საქართველოს მწერალთა ურთიერთობაზე. პავლე ტიჩინამ დღესასწაულზე მიერთობა თავისი პოემა გურამიშვილისა და სკოვორობდას შეცვედრის შესახებ.

თბილისში უკრაინელ მწერლებს საშუალება მიეცათ ფართოდ გაცნობოდნენ საქართველოს დედაქა- ლაქის ისტორიას, მის ისტორიულ-რევოლუციურ ძეგ- ლებს, მოძმებ ხალხის ხელოვნებას.

საიუბილეო ღლესასწაულის ყველა მონაწილე და-
სწრო შოთა რუსთაველის მონუმენტის გახსნას მისი
ახელობის პრისტეტულზე.

მოძმე ხალხების წარმომადგენლებმა ვინახულეთ
ორი, რაზაც საშუალება მოგვცა ღრმად ჩაგვეხედა
ართველი ხალხის ყოფა-ცხონრებში. გორი ჩვენს
უვალწინ ალიმართა, როგორც საქართველოს შშრო-
ელთა მრავალსაუკუნოვანი გმირული ბრძოლის სიმ-
ოლო, დაწყებული უძველესი ეტაპიდან და დასრუ-
ლებული იმ დროით, როცა ხალხის წიალიდან გამო-
იდა ო. ჟ. სტალინი. გორში ყოფნამ ყოველ ჩვენ-

განს მრავალი თემა, სახე, სიუკეტი და მოტივი მომზადა. ქალაქ გორის შრომელები დიდი სიყვარულით შეეცავდნენ დირიქტორს სტუმრებს. უკან დაპრაქტიკის შემდეგ ყოველმა ჩენგანანა თავისი წარმატები მომდონა საქართველოს.

1939 წლის მარტსა და მაისში საბჭოთა კულტურული კურსები გველა ხალხმა აღნიშნა ტარას შეგჩენოს დაბალების 125 წლისთავი. 6 მარტს კივეში გახსნილ იქნა დიდი უკრაინელი პოეტის ძეგლი. ზემოს დაცულობრივ საქართველოს დელეგაცია, რომელმაც საჩუქრად ჩამოუტანა უკრაინელ ხალხს ქართულად თარგმნილი „ქობზარი“.

4-დან 9 მაისამდე კიევში მიმღლინარეობდა სსრ კავ-
შირის საბჭოთა მშერლების კავშირის გამსვლელი პლე-
ნუმი, მიძღვნილი ტარას შეგჩერენის დაბადების 125
წლისთავისადმი. პლენუმი დიდი ზემით გახსნეს
ა. 6. ტოლსტიომ და პ. გ. ტიტინამ უკრაინის სსრ უმა-
ღლესი საბჭოს ახალ შეინობაში. პლენუმში მონაწილეო-
ბას იღებდნენ საბჭოთა კავშირის კულტურა ხალხთა
მწერლები. ამ პლენუმზე ქართული ლიტერატურის
სახელით იღობარაკა ალიო მარგარიტა (მირცხუ-
ლავა).

შეგჩერებულის მიძღვნილი დღესასწაულის ჩატარების შემდეგ დღესასწაულის უკრაინის ქალაქებსა და სოფლებს ესტუმრნენ ქართველი მწერლები: სიმონ ჩიკვანი, კონსტანტინე გამსახურდია, ალიო მაშავილი, საქართველოს სახალხო არტისტი ნატო გაჩინაძე.

1940 წლის ივნისში საბჭოთა ქვეყნის ხალხებმა იზეიმებს დიდი ქართველი პოეტის აკაკი წერეთლის დაბადების 100 წლისათვის. უკრაინაში, კიევში ჩატარებული საზეიმო კრებების გარდა, ჩატარებულ იქნა აკაკი წერეთლისადმი მიძღვნილი გულთბილი საღამო ტარას შევჩერენოს შშობლიურ სოფელ შევჩერენკო-ვოში (კიევის ოლქის, ოლშანის რაიონი). იქ, უკრაინის პოეტის შშობლიურ სოფელში, მის მემორიალურ მუზეუმში გახსნილ იქნა აკაკი წერეთლისადმი მიძღვნილი გამოვენა. ამ საზეიმო დღებში უკრაინელმა მეიოთხელმა მიიღო აკაკი წერეთლის ნაწარმოებთა ერთი ტომი უკრაინულ ენაზე.

უკრაინელი და ქართველი ხალხის ფართო ლიტერატურული კავშირია ამ ორი რესპუბლიკის მუშებისა და კოლმეურნეების საწარმოო მეცნიერობის ფონზე იშლებოდა. კერძოდ 1937 წელს მოცემში ერთმანეთს შეხვდნენ სკარტველოს და უკრაინის კოლმეურნეები. ამ ღროვან დაწყობით სახელმოწერის შემთხვევაში მოცემის მიზანი იყო განვითაროს და განვითაროს უკრაინული კულტურული და საზოგადო მეცნიერებების მდგრადი განვითარება.

ରୁପା ଦାଘରେଣ୍ଟ ନୀରା ଦ୍ୱାରିତ କୁରୁଶିଖିଲୋଳିଙ୍କ ଗାର-
ଦାଘାଲ୍ପବୀର ଦିନେ, କ୍ଷେତ୍ର ଶ୍ଵରାନ୍ତାଶି ଶେଷୁଦ୍ଧାରୀ ମହା-
ଦେବାସ: 1942 ଫୁଲିର 1 ଅକ୍ଟୋବରାର ମିର୍ଗନାରାଦଶି ଉନ୍ଦା
ଏବେବେନ୍ଦ୍ରିନ୍ଦ୍ରା ଦୀର୍ଘ କାରତ୍ବେଲ୍ ପ୍ରେସିଲି ଗାରଦାପ୍ରାଦ୍ଵା-
ରୀର 150 ଫୁଲୋଟାବାବି.

ମାଗ୍ରାମ କୌଣସିଲୁ କେନ୍ଦ୍ରମାନିଙ୍କ ପାରକାରକୁଳମା
ତାଵଳାକ୍ଷେତ୍ରରେ ଶୈୟୁଗିତୁ ହେବାନୀ ପଶୁଗିଳନବାନୀ ବ୍ୟବସାୟରେ
ଏହିରେ ସାମାଜିକ ଅନୁଭବ ପାଇଁ ପାରକାରକୁଳମା
ପାରକାରକୁଳମା ପାଇଁ ଆନନ୍ଦପାଇଁ ପାରକାରକୁଳମା

განამტკიცეს სოციალისტური ერების ძმობა და მე-
ობების უზრუნველყოფა.

გომირობა. უკრაინის საბჭოთა საზოგადოებრივიაბაშ 1942 წლის აგვისტოს მანქც აღნიშვნა დავით გურა-მიშვილის გარდაცვალების 150 წლისთავი. ტარას შეეჩინოს სახელობის რაღიოსადგურმა მოაწყო ამ თარიღისადმი მიძღვნილი ლიტერატურულ-მუსიკა-ლური გადაცემა, ორი რესპუბლიკურმა გაზითმა „კომუნისტება“ და „საბჭოთა უკრაინაშ“, (უკანას-ცელია ამ მკაფიო ღლებში მდინარე ვოლგის ნაპირზე ქალაქ სარკოვში გამოიდობა) მიუძღვნეს თავისი უზურლებება საბჭოთა მემორიების საბრძოლო მეგობრობას სტალინგრადის ბრძოლებში, აგრეთვე — დავით გურამიშვილის ჩემი გაზევების ფურცელი, საპატი-ლო მის მინიჭილება დღიურებში, საბჭოთა მეობ-რების შინ მშერილი წერილები უმდიდრეს მასალას იძლევა იმაზე, თუ როგორ მხარდაჭარ იძრთვდნენ მომებე ხალხთა შეილები ჰიტლერული ურღობის წინააღმდეგ.

უკრაინის ქალაქების განთავისუფლებისთვის ბრძოლებში ქართველი ხალხის მრავალი საკუთრესო შვილი იღებდა მონაწილეობას. მე პირადად შეკვედ-

* დასასრული. იხ. ქურნ. „დროშა“ № 3

რიგამ ხარკოვისა და პოლტავის განთავისუფლები-
სთვის ბრძოლის მონაწილე ქართველებს, და ყო-
ველოვის, როცა უკრაინელი და ქართველი ერთმა-
ნეთს შევეღბოლდნენ, მათ შორის გამართულ საუბარ-
ში ისმოდა სააგაყო სახელები შოთა რუსთაველისა,
გარას შეგჩერებოსი, დავით გურამიშვილის, აკაკი
ჭერეთლის.

ဒေတ္ထလျှော်လျှော်ပါဝါ မိုးချုပ် လူရောဂါဝ နာပုန်ကြပါလဲ ဖျော်
င်္ဆာ့ မိုးစား၍ အလေဆွာ ဗာလံးဝ လာ ပာရတိစားနှုန်းလို ပေါက်
လှ၊ ဂာဗျာမာရတာ ဂျာရမာ၍။ ဣျော်ပုန်ကြပါသဲ။ ၁၃ ပာရတိစား
၆၅၂ ရှာ့ဆိုပါ၏ ပေါက်လုပ်နှင့် ဌားရတွေ့လှ ပာတိရှာ့ကြပါ
ပါပဲ။

უკრაინის პარტიზანული ბრძოლის ისტორიაში ჩაწერილია მრავალი ქართველის სახელი. დღიდ პოლულარობითა და პატივისცემით სარგებლობს უკრაინაში დაყით ბაქრაძის სახელი. პარტიზანულ არმიაში, რომელსაც მეთაურობდა უკრაინული სიღორ კოპაკი და რუსი ხალხის სახელოვანი შეიღი კომისარი რუდნენკი, საშობოლოსთვის იბრძოდა ამჟამად საბჭოთა კავშირის გმირი დაყით ბაქრაძე.

უკრაინის მიწაზე სისხლი დაღვრეს და უკრაინის მიწაში განისუებენ მისი განთავისუფლებასთვის მებრძოლები, მოძმე ხალხთა სახელმაგნი შევალები. მრავალ ქალაქსა და სოფელში ახლა აღმართულია ძმა-თა სასაფლაო. განსაკუთრებით ამაღლებებისა მათა სასაფლაო ღონისძიები. ლენინის ორდენსან № 27 გა-დარსოთან დასაფლავებული არიან პიტლერელ ჯალ-ოების მიერ ნაწამები რუსთის, საქართველოს, უკრა-ინის, აზერბაიჯანის, სომხეთის შეიღები. ჩევრმა ხალხ-მა დაიცვა მათთ სასაფლაო და წმიდად შეინახა მათთ სახელები: ბედიაშვილი, ქარუშიძე, გალაშხია, სტროგ-ნოვი, აბდუგაულუროვი, გუსტინოვი, კაცელაშვილი, ფან-ჩილიძე, სემერნიაკი, მურსუსიძე, ჩაიკინი, ძიგუა, ტი-მოცვევი, ნატროვი, ჩერნიშვილი, საზონოვი, პიგატოვი, ღლონტი, დერგაჩივი, ჩუგულაშვილი, ხომასურიძე ბოკიკი, პრიხოდკი, ჩხეიძე, სიღორენკო, ბარბაქაძე, მო-ლივიანი, გამანუჯა, კუჩუბეგი, ნურუმა, კაცობაშვილი, კობირი, მამალაძე, მერკელიაძე, ყურსანიძე, ვასილევ-კო, მღებრიშვილი, საგანეულაშვილი, ზანდარაშვილი, სანაძე, მარჩენკო, კოსტიუჩენკო, ორეხოვი და მრავალი სხვ.

გაუზითის ცნობები საქართველოსა და უკრაინის მუშაობებს შორის განაღებულ სოციალისტურ შეჯიბრებათა შესახებ მოწმობებ იმას, რომ სულ ახალი და ახალი ძმური ურთიერთობა ისახება არა მარტო მთელ რიც დიდ საჭარბოო კოლეგიუმებს შორის. ეს ცნობები ლაპარაკობენ აგრძელებ იმაზეც, რომ კიდევ უფრო გაიზარდა და და განმიტყიცდა კავშირი ცალკეულ მუშაობსა და მათ ოჯახებს შორის. ამ ფაქტის მნიშვნელობა გაიმომიური, რიცხობრივი გაჩვენებლებით როდი ამოიწურება. ეს ფაქტი ლაპარაკობს იმასც, რომ ადამიანებში ჭარბობიშვა ახალი მრავალმნიშვნელოვანი პროცესები, პოლიტიკურ-მორალური, საზოგადოებრივი ზრდისა და ახალი ადამიანის პოლიტიკური განვითარების პროცესში.

ინტერდება შეგვობრობა უკრაინასა და საქართველოს
მუშავებს შორის ახალი ინდუსტრიული ცენტრების
შექმნებლობაზე. კახოვების პიდროვებაშის სხვადასხვა
რეოლუციში მუშაობენ ქართველები — ტექნიკუსები და
ინჟინერები. ისინა გამოიჩინევინ თავისი კეთილსინდი-
სიერი დამოკიდებულებით სამუშაოსადმი, საუკეთესო
შრომითი მაჩვინეობლებით. შეინიჭობის კოლეგიამდე

წამოაყენა ინკინერი აკაკი ჭუპონია ახალი ქახოვების სა-
ქალაქო საბჭოს დეპუტატად.

სუციალისტური შეჯიბრებისა და ურთიერთბარებისა და ბის სულ სხვადასხვა ფორმა გვევდება უკრაინისა და საქართველოს კოლმეურნეთისა სანგრძლები მეგობრობის პერიოდში. სამხრეთ უკრაინის გერმანელა იყუპანტებისგან განთავისუფლების შემდეგ გვიჩისკას რიონის სტალინის სახელობის კოლმეურნებას, რომელიც ევა-კუაციოდან დაბრუნდა შშობლიურ მიწაზე, უნდა დაეწყო თავისი შეურნების აღორძინება გერმანელების მიერ დატოვებულ ნანგრევებზე. ამ შინიმ პერიოდში ქართველი მშება, რომელიც ჩაბმული იყონენ მათან შეჯიბრებაში, დახმარების ხელი გაუწიოდეს, მორალურად და მატერიალურად შაბაში ამონდებონ უკრაინელებს. 1943 წლის ნოემბერში შაბარაძის რიონის სიველ შრომის კოლმეურნებაში უკრაინელ კოლმეურნებს საჩუქრად გაუგზავნეს 500 ფუთო ხორბალი, 4 სანაშენ ბუღა, 5 მუშა ცხენი, 6 სული მუშა საქონელი, 4 დედა ლორი.

ჰიტლერებლების მიერ აწიოკებულ უკრაინელი კოლეგიუმების თვალებსა და მათ ბაგშებს ქართველებმა აჩეუქეს 2000 სხვადასხვა საკოჯახო ნივთი. გარდა ამისა ქართველებმა აჩეუქეს კოლმეურნეობას 1200 ლიტრი ღვინო, ერთი ვაგონი ციტრუსი, 485 წიგნი ბაზალიოთუ კის დასაარსებლად და კულტურული და მატერიალური მნიშვნელობის მრავალი სხვა საგანი. საბჭეფრებიან ვაგონებზე ქართველი კოლმეურნების მიერ წარწერილი იყო:

„მთელი სულითა და გულით გიძღვნით. 1943 წლის
ნოემბერი“. უკრაინელი ხალხი არ დაივიზუებს ქართვე-
ლების ამ ძმოს სიტყობას.

ყოველ წელს, აგრე უკვე 14 წელი იქნება, ეს ორი კოლმეურნეობა სოციალისტური შეკიბრების სულ ახალ და ახალ გეგმებს ადგენს. ამოწმებენ შესრულებას, ეხმარებიან ერთობერებულის რჩევა-დარიგებით და სქმით რაციონალიზატორული წინადაღებით. და ყოველთვის ერთი კოლმეურნეობა ცდილობს თავისი ნაშრომიდან გაუზიაროს რამებ მეორე კოლმეურნეობას, და ამასთანავე ეს გაზიარება ისეა ხოლო შერჩეული, რომ ხელი შეეწყოს მოძრე რესპუბლიკის სამეცნიერო ცხოვრების იმ მხარეს, რომელიც სტრუქტურას ჰქონიობს. წელს, მაგალითად, უკრაინელმა კოლმეურნებმა გამოიუღზავნეს ქართველებს საჯაშე საქონელი, დაქმარწენ მათ მეფირინველების დიდი ფერმის მოწყობაში. ქართველებმა, თავის მხრივ, გაუზიარები უკრაინელ კოლმეურნებმა გევაბშა აღმოცენებულ 3000 ორწლიანი ლიმითი და 5000 გაზის ნერგი. „ესებისა და ვალს უნდა მიუხარისეონ“, ამობის ანდაზა ჩეცენს ღროში ეს ანდაზა ახალ აზრს ღებულობს.

საქართველოს კოლმეურნეთა შრომაზე მრავალი საგუცეთო და საკურნალო ნარკეგითა დაწერილი.

ამ შეჯიბრების კეთილმოყფულ შედეგებს მოძრა
კოლეგიურნობების ცალკეული ოქაზებისა და პირა-
ბის კერძო მიმოწერაშიც გენერავთ. ამ დიდობიშვნები
ლოგან დოკუმენტებში ნათლად გამოსტკიგისს ნამდ

კილი ადამიანური გრძელებები.
თურაინისა და საქართველოს მეცნიერების, მუშა

ୟୁଗାନିକେ ଦାସାବ୍ଲେଟ ନାର୍ତ୍ତିଲାଶି, କାରକାତ୍ରେବି କ୍ଷେତ୍ର
ବାହୀନେ-ଦାସାବ୍ଲେଟ ଝୁର୍ଦ୍ଦାଖେଳିଶ୍ଚ ମାଗିଲି ପିରିଲାଶେବାରେ ବୁନ୍ଦେ
କାରତ୍ତବ୍ୟୋଲିସ ମାଗିଲି ମିଶାବୁଣୀଲା. କୁରିତ୍ତବ୍ୟୋଲିମା ମେପ୍ପିନ୍ଦିର୍ବେଳା
ଜାତ୍ୟାଧିକାରୀଙ୍କ ଅଭିନିଯନ୍ତ୍ରିତ ଏ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ. ମତ ବାହୀନା

...არა ვიქმ, ცოდნა რას მარგებს, ფილოსოფიუსთა
ბრძნობისა,

მით ვისწავლებით, მოგვეცეს შერთვა ზესთ
მწყობროა წყობისა.

...არას მარგებს სწავლულება, თუ არა იქმ ბრძენ-
თა თქმულსა:

არ იხმარებ, რას ხელსა ჰქვდი საუნჯესა დაფარულსა.

წელს ხარკოვსა და კიევში მშრომელებმა შილდეს
ტარას შევერჩენოს სახელობის ხარკოვის თეატ-
რის მიერ დადგმული მარიკა ბარათაშვილის
პიესა „მარინე“. ამ სპექტაკლში მთავარ როლს უბად-
ლოდ ასრულებს უკრაინის სსრ სახალხო არტისტი პო-
ლინა კუმანჩენკო. ქართველი ღრამატურგების შ. და-
დიანისა და მდივანის პიესები შესულია უკრაინის თეა-
ტრების რეპერტუარში. უკრაინელი ღრამატურგის
ვ. მინკოს პიესა „გვარს არ ვასახელებთ“ ისევე, რო-
გორც ა. კორნეიჩუკის მრავალი პიესა იდგმიება ქარ-
თულ სცენაზე. უკრაინისა და საქართველოს თეატრებ-
ში სისტემატურად ყოველ წელს გამოდიან სახელმწიფ-
ო მომღერალთა კოლექტივები. საქართველოში გა-
მართეს კონცერტები აკადემიურად კაბელა „დუმეა“,
სახელმწიფო სახალხო მომღერალთა გუნდმა გრიგოლ
ვერიოვკის ხელმძღვანელობით. საგუნდო კოლექტი-
ვებმა კარგი ტრადიცია წამოიწყეს — რათ თავის
რეპერტუარში შეაძლო მოძმე სალხოა სიმღე-
რები.

დიდი სამამულო ომის შედებში ქართული ფილმის „ჯურიას ფარის“ შექმნაში მონაწილეობა მიღებ შეკრანებულმა მსახიობებმა.

უკანასკნელ წლებში ორ უდიდეს დაუკიტყაორ მიო-
ლენას ჰქონდა აღგილი, რომელიც შეიც ხალხთა ფართო
მსებშია მიიღეს მონაწილეობა. ეს გახდლათ — 1949
წლის ავგისტოში მიჩრდომდში დავით გურაიშვილის
საფლავზე ძეგლის გასხვა და 1952 წლის აგვისტოში
სურამში ლესია უკრაინკის მუზეუმისა და ძეგლის
გასხვა. ამ ორი მოვლენის მნიშვნელობა უდაოდ აღ-
დია. ამ ზემობეჭმა, რომელიც შეიც ჩამოსული იყო ასული
ათასი ადამიანი კიდევ უზრუნველყოფა ჩვენი ხალ-
ხების ურთიერთ აღმინდება.

1954 წელს საბჭოთა კავშირის ხალხები უკიდის
ატარებენ საყოველთაო სახალხო ნაციონალურ დღეს
სასწაულს — უკრაინის რუსეთთან შეერთების 300-
წლისთავს. მთელი ხალხი თვალნათლივ ჩედავს ორი
დიდი სლავი ხალხის სამსაუკუნოვანი კავშირის ღმად
ნაყოფს. საბჭოთა კავშირის ხალხები კადევ და კადე
უფრო განატკუიცებენ ძმობასა და ჩეგოვნობას მომზე
ერებს შორის — ჩვენი სახელმწიფოს საძლიერისა და
უძლევობის უტყუარ დასაყრდნენ.

პ. ამირანაშვილი ამონას-
როს როლში.

(ცოტო გადაღებულია ტაშ-
კენის მაძრისა და ბალეტის
სახელმწიფო ოკატრში).

სტოლერმანთან მივიდა. და სთხოვა:
— მასტრი, გამოთავისუფლეთ შეო-
რე როლებიდან.

— მეორე როლებისა რა მოგახსენით
და პირველიდან ტრ პატარისისუფლებით
— მყაცალ მიუგად დარიჭებული და მეტე-
ლი ლექცია „შაჟათხა“ ირმატ-
ყვიანი როლებს — მნიშვნელობის
და აუცილებლობის შესახებ, იმის
შესახებ, რომ „თუ ახალგზრდა მომ-
ლერლი მიბურთავის როლს იუკად-
რისებს, იგი გოჩასაც ვერსაოდეს ვერ
იმღერებს“.

თავისი საუკეთესო როლები — მურ-
მანისა და კიაზოს პარტიები —
პ. ამირანაშვილმა ზაქარია ფალაშვი-
ლისი აირად ხელმძღვანელობით და
მეთალურეობით შეისწავლა. მაშინ
„აბესალომის“ ატრიტო კრონერვატო-
რისის დირექტორად მუშაობდა.

პ. ამირანაშვილი ახლა სიამონებით
იგონებს მ წუთებაც კი, როდესაც
დიდი კამპოზიტორი უკამყოფილ იყო
თავისი მოწიფით.

ერთხელ საკლასო თოახში პ. ამირა-
ნაშვილი „სულო ბოროტის“ მღლოდა
ზ. ფალაშვილის თანასწორებით. უც-
რად მოხდა ის, რაც ხშირად მოსდიო
ჯერ ხმადამდგარ, ახალგზრდა მომ-
ლერლებს; ყელმა „არ დაუჯერა“ სმენას
და...

— გადი ახლავე! — უამიმიძახა გაბრა-
ზებულმა კამპოზიტორმა. პეტრე უსიტ-
ყვაოდ შებრუნდა და კარებისაკენ გაე-
მართა.

— ხელავთ? — მიუბრუნდა ზაქარია
იქ მყოფო — მიდის, მიდის ყმაშვილი.
გაითავისუფლა თავი და უხარია... დაბ-
რუნდი ახლავე!

— თქვენ ხომ მითხარით...

— მეორე რა, რომ გითხარი, შენ უნ-
და მთხოვთ, რომ გამატიო, რომ ხელ-
მეორედ კარგად იმღერებ...

„მართაც მეორედ კარგად კიმურევი
და ძალუე გეხსრდა“ — ისესნებს
პ. ამირანაშვილი.

დამთავრება ზ. ფალაშვილთან შეცა-
ლინება, და ორი ბრწყინვალე ქართუ-
ლი ოპერით გამდიდრა თავისი რეპერ-
ტური პ. ამირანაშვილმა. ყველას უნ-
ხავს მისი მურმანი — უპირერი და ანგა-
რებით შეპყრიბილი ვეზრი აბესალომი-
ს, მისი „სოფლის უკურმა“ ტრიალით
თავგზაბანებული კაზო, მისი რაგოლე-
ტო — სასახლის წარჩინებულთა წინა-
შე მუხლებზე დაგარღილი და მოქათი-
ნე ხემარა, ყველას მოუმხრიარე და გამ-
ძენვარებული მეცე ეთოპიასა. მისი
ონეგინი, სკორპიო, გრაფე და ლურა, ტო-
ნიო, უერმონი და კიდევ ვინ მოსვლის
რა და რა ეპრის, რა და რა ფერი, რა
და რა განდღების ადამიანით ხახები
არ შეუქმნას ცენტრები. პ. ამირანაშვილს!

— რომელი როლი იყო თქვენი პირ-

ველი დადი მიღწევა? — ვეითხები
პ. ამირანაშვილს და თან მის „არგევს“

ვაკალევები; ჩევნი ქევნის სხადასხა-
ვაზებზე და ურნალებში დაბეჭდილ
რეცნზიებთან ერთად მაიდაზე დაც
სხვადასხავ ქალებზებიდან მიღებული წე-
რილები, მისალოცი დეპეშები, გასტრო-
ლებზე გადაბული სურათები.

— ეს იყო ამინასრი შან. —

— სწორედ მაგის კითხვა მინდოდა...
დაუტს „აიდას“ მესამე აქტში თქვენ
სულ სხვადასხავ განვითარდა, ამ ად-
გილოზე მოგახსენებთ — იგი მეორედ
შეცვლილი შეცვლილი მონაცემის
რიგოვნილი ისტორია შეცვლილი
და ნიკა ქუმისაშვილი. გუნდის კონცერტსაც და ესწრენ
და... ქუმისაშვილმა პეტრე თბილისში
დაიბრი.

— უსათურდ უნდა ისწავლო სიმღე-
რა, უსათურდ — ეუბნებოდა იგი მო-
მაცე მომღერლობა.

— გადაბმა გადამზევეტი როლი ითა-
მაშეს მომღერლოს ცნოვერებაში. პ. ამი-
რანაშვილმა და სურვილს დიდი მონ-
ღებები და ენდონების — იგი სწორებით
არის მონაცემის მონაცემის და გუნდის კონცერტსაც და ესწრენ
და... ქუმისაშვილმა პეტრე თბილისში
დაიბრი.

— მაშინ კი დაგირდი, რომ „არ და-
წერდი“, მაგრამ მოღერდა მომღერ-
ლები — ტიტო რუფო, ბატისტინი და
სხვები არ ერთდებოდნენ ამ შაღალ
ნოტს, ისევე მღერლებნენ, როგორც მე-
ტრავერსი გამოიდინოდა — იგან კულტუ-
რის რიგოვნილისა და სტრიქონმანის დაცუ-
რის რიგოვნილისა და ტომსის პარტიის
ასრულებდა სცენზე და ამავე დროს
მეორებარისხოვან როლებსაც არ თა-
კილობდა. ერთ დღეს მობურთავის
როლში გამოიდინოდა (ო. „დარეჯან
ცირიი“, მეორე დღეს კონსაციის პარ-
ტიას ასრულებდა. ასევე ცვლიდა იგი
ესკამილისა და მორალუსის, რაგოლე-
ტოსა და მარულოს როლებს.

პ. ამირანაშვილმა დიმილით იგონებს
ერთ შემთხვევას, როდესაც დირიქორ

დღეს მღერის ამირანაშვილი

ე. ყიფიანი

როდესაც მომღერალი სახელს გაით-
ქაშას, შეოლოდ მაშინ დაინტერესდე-
ბინ, თუ პარვევად ვინ და როგორ აღ-
მოარის მის ხას. უმრავლეს შემთხვე-
ვაში სახელგანთქმულ მომღერალთა მუ-
სიკალური ბიოგრაფიის ეს მომღერნი
მეტად თავისებური და სინტერესოა.
თბილისაც ქუჩებში უშესებრად მოხ-
ტავით შელაპანი უადგინებით გამოისტუმ-
რება თუ კორიდორი — იგი კომისამად გე-
ნერალ შეცრადა არ მიიღო, მერე კი
მისმა გერგვანება განა მსოფლიო
„დაიკურ“. სარაჯიშვილის მოსენა
პირველად არც კი მოისურვა მეტად
და მიმთხვენება პროფესიონალი. მერე
ს კეციალური სტიპენდიაც დაუნიშნა,
რათა ხელიდნ არ გაუზრუნდა ასე
შემთხვევით „დაჭრილი“ ბულბული.
პეტრე ამირანაშვილისთვის არც იპე-
რის კონისიას მოუმტნი, არც „ცაკა-
სა და მომთხვენ პროფესიონალი“, მისი
ხმა — „აღმოაჩინა“, ქრისტინე შესანიშ-
ნავად უკავდა გიტრაზე და ქართუ-
ლი ხასხური სიმღერების საუკეთესო
მუკადნეთ ითვლებოდა. დედა-შევილი
ხმირად მღეროდნენ ერთად, ქრისტინე
თვალებგაბრწყინებული უსმენდა პეტ-
რე ტებლისა და ძლიერ ხმას, გონგა-
ბში წარმოიდგნენდა შევილის მომავალს

და ოცნება ყოველთვის ერთდაიგივე
სურათით თავდებოდა; თბერის დარბაზ-
ში ზის მოხუცი ქრისტინე და ცრემლ-
მორეული თვალებით გაპურებას სცე-
ნას, საიდნაც პეტრე ამირანაშვილის —
უკე სახელგანთქმული მომღერლის ხმა
იღვრება...

მაგრამ სანამ დეისის იცენება სინამდ-
ვილიდ იქცევად პეტრე ამირანაშვილმა
რთული, შემოტევებითი გზა განვლო.
1925 წელს სანდრო კასაბაშვილი შემო-
ავინიგზის მუშა-მოსახსაურებების
მომღერალთა გუნდი ჩამოაყალიბა. ამ
გუნდში პეტრე ამირანაშვილიც მიიღეს.
მანა აქ საგადატროლოდ ჩამოვიდნენ
სანდრის ინაშვილი და ნიკა ქუმისაშვი-
ლი. გუნდის კონცერტსაც და ესწრენ
და... ქუმისაშვილმა პეტრე თბილისში
დაიბრი.

— უსათურდ უნდა ისწავლო სიმღე-
რა, უსათურდ — ეუბნებოდა იგი მო-
მაცე მომღერლობა.

პეტრე ამირანაშვილმა ჯერ ქუთაისის
მუსიკალურ ტერიტორიაში დიმილი
და გიტრაზე სტაჟირად მომღერლების
როლში გამოიდინოდა (ო. „დარეჯან
ცირიი“, მეორე დღეს კონსაციის პარ-
ტიას ასრულებდა. ასევე ცვლიდა იგი
ესკამილისა და მორალუსის, რაგოლე-
ტოსა და მარულოს როლებს.

ამ წუწუნავამ მელიტონ ბალანჩივა-
ძის ერერა „დარეჯან ცირიი“ დადგა. ამ
საცეტატუმა ქრისტინა პარტია შეა-
სრულად წარჩინებულმა სტუდენტმა
პ. ამირანაშვილმა — ისე კარგად და
ისე თავისებულად, რომ დირიქორმა
ივანე ფალაშვილმა ამირანაშვილი
გუნდის მომღერლების მომღერ-
ლებით ერთად საგადატროლოდ წაიყვა-
ნოდ. მაგრამ მაგის კითხვა მიღებული წე-
რილები, მისალოცი დეპეშები, გასტრო-
ლებზე გადაბული სურათები...
— ეს იყო ამინასრი შან. —

— სწორედ მაგის კითხვა მინდოდა...
დაუტს „აიდას“ მესამე აქტში თქვენ
სულ სხვადასხავ განვითარდა, ამ ად-
გილოზე მოგახსენებთ — და მეორედ
წავილილიონება — ამას წინა მიღმინდი
ონტრის მომღერალთა შესრულებით მო-
ვისინებ ეს თაერა. იქაური ბარიტონი
დაბალი ნოტებით მღერის ამ ადგილის.

— გამთალილი იტალიური მომღერ-
ლები — ტიტო რუფო, ბატისტინი და
სხვები არ ერთდებოდნენ ამ შაღალ
ნოტს, ისევე მღერლებნენ, როგორიც არ
აღმოაჩინა, რომ სიტყვა სიტყვათ ვი-
წერდი მის პასუხს, საქარაოდ დაუმა-
ტრია — ამას ნუ და წერო, თორემ თავის
ქებად ჩამოთვლება.

მაშინ კი დაგირდი, რომ „არ და-
წერდი“, მაგრამ მოღერდა მომღერ-
ლების „აიდას“ მესამე აქტში და ჩანქერიტივი
შეუხმარებ ხამინასრი — ამირანაშვილმა

3. ამირანაშვილი ხშირად მიემგზაურება საგასტროლოდ საბჭოთა კაფშირის სხვადასხვა ქალაქში. როდესაც მამა მოენატებათ, პატარა მარინე და დათუნა ფირფიტებს მონახავენ, პატეფონს მომართავენ და ასე უსმენენ და „ებაასებიან“ მამას.

ლისა, პირობა ვეღარ შევასრულე. — ეს სად არის გადაღებული? — ვეკითხები და მაგიდიდან ფოტოსურათს ვიღებ; ამირანაშვილს ხელში მეშემტის ფარანი უჭირავს, გარშემო ქვანაზშირით გაშავებული მუშაბი დგანან, ხელში პერფორტორები უჭირავთ და იღიშებიან.

— კუზბასის მეშახტები არანა, კონცერტებზე გამოვედი ქალაქ ქემეროვში. მერე შეატებში ჩამიყანეს და დაშაობილერებინას, ეს ფარანიც მშინ მისახოვრეს, — მიასაუხა მომლერალმა და მაგიდაზე დახვევებული წერძები და გაზეთები კარალისკნ წაიღო.

— სულ ეს არის თქვენი არქევი? კი- დევ გენერალი რამდენ?

— კიდევ? — დაფიქტრდა და დაუმა- ტა — ახლავე! — მოორე ოთხში გაი- და და წითელი ხის ჩარჩოში ჩასმული ბელაზი ფოტოსურათი გამოიტანა. სუ- რათზე ირიბად იყო წაწერილი ლამაზი ქართული ასოები:

„პ. ამირანაშვილი ი. სტალინისაგან. 20/1 წ. წელი. მოსკოვი“.

— როდის?... დეკადაზე?... „დაისი“?. პირდად გამოიგცა? იმღრა.. თვი- თონა? — აღტაცებისაგან აღარ ვიცო- დო რა ვეკითხებოლი.

— ოლონდ ეს საჩუქარი ჯერ კი- დევ არ გამიმართებოდა, რონავ ალექსანდრე წარმოტევა მირანაშვილმა და გამოირა — ჯერ კიდევ არ გამი- მართლება და უნდა გავმართოლ.

დღეს სახელგანთქმული პარიტონი თავის მე-41 როლს ამზადებს. ეს არის ბოგოლი ხმილიცების პარტია და ამავე სახელწოდების პარტია. მის რეპროტუარს კიდევ ერთი დამაბასოვ- რებული სახე შეემატება, უკრაინელი ხალხის დიდი შევილის, „პერეიისლავის რადას“ გმირის სახე.

საქართველოს სსრ დამსახურებულ მოლვაწეს პროფესორ დ. შვედოვს და 3. ამირანაშვილს დიდი ხნის შემოქმედებით მეგობრობა აქვთ. პროფესორი კონსულტაციას უწევს მომლერალს ახალი როლების მხატვრულ დამუშავებაში.

3. ამირანაშვილი რიგოლეტოს როლში.

შე. თქვენი დიაფრაგმა მუშაობს, რო- გორც სამშედლოს ქურა შემიძლია ვთქვა: შალიანის რომ მოესმინდ, მას- ვე იტყოდა, რასაც მე ვამბობ“.

საბჭოთა კაფშირის მრავალმილი- ნინი მაყურებელიც ამასვე იმეორებს ჩენი სახლოვანი მომლერლის — პეტრე ამირანაშვილის შესახებ.

მაგნიტოფონის საშუალებით ადვილად შეიძლება შეამჩნიო და გამოასწორო რომელიმე მუსიკალურ ფრაზაში დაშვებული შეცდომა.

ჭარბი გეო-მზარეული

ერთოვენი
განვითარება

ჯერ კარგად არც კი გათხნებულა
და სამზარეულოს მუშაკები უკვე საქ-
მეს შედგომიან. ჩეხარ ქარხანაში პირ-
ველი ცვლა დაიწყებს მუშაობას, და
ვინ იცის, რამდენ მუშას დასჭირდება
დილის საუზმე — ცხელ-ცხელ ხორ-
ციანი ნამცხვრები, ხაჭაპურები, ჩაი,
კაკაო.

დილიდანვე უნდა შეუდგნენ სადი-
ლისათვის სამზარეულოსაც, რადგან შესვე-
ნება 12 საათზე. ამ დროისათვის ასო-
ბით მუშა შემოვა სასადილოში და
მოითხოვს გემრიელ და ნოუიერ საჭ-
შელს.

შეფ-მზარეულ ივანე ტოგონიძე წი-
ნასწარ მზად აქვს მენიუ. იგი წინა-
დღით იმარაგებს საჭირო პროდუქ-
ტებს. სამზარეულოს მოელმა კოლექ-
ტივმა კარგად იცის სასადილოს მომხ-
მარებლის გემოვნება, ამ ქარხნის მუ-
შების მომთხოვნელობა.

მარტო მაღალი ხარისხის პროდუქ-
ტებზე როდია დამოკიდებული გემრიე-
ლი კერძების დამზადება. ერთი და იგი-
ვე პროდუქტებისაგან უკეთა როდი
ამზადებს ერთნაირად გემრიელ საჭ-
შელს. მზარეულის უნარზე, მის ცოდ-
ნაზე, საქმის ხილარეულზე ბევრი
რამ არის დამოკიდებული. „კარგი ხე-
ლი აქვთ“, იტყვიან ხოლმე გემრიელ
საჭმელების ოსტატ დიასაბლისზე,
ამავე ამბობენ მომხმარებლები კარგ
მზარეულზე.

ივანე ტოგონიძე კულინარიის ახალ-
გაზრდა სპეციალისტია. იგი რაჭის ხოფელ
ფარანეთის საშუალო სკოლაში სწავლობდა.

მამაში ქართული პურის ცხობის
ოსტატი იყო. ივანემ ხოფლის უქვესი
კლასი რომ დაასრულა, თბილისში
ჩამოიდა და მაშინვე კულინარიის
სკოლაში შევიდა.

ამ სკოლის დამთავრების შემდეგ
ერთხანს შეფ-მზარეულების ზედამხე-
დველობით მუშაობდა. გახდა თუ არა
დამოუკიდებელი ოსტატი, ვანო
სტალინის სახლობის ორთქლმავალ-
ვაგონების შემკეთებელ ქარხანაში მო-
ავლინეს შეფ-მზარეულად. ვანოს ეს-
მოდა თუ რა საპასუხისმგებლო იყო
ახეთი სახლომხევებილი ქარხნის სასა-
დილოს შეფ-მზარეულად მუშაობა.

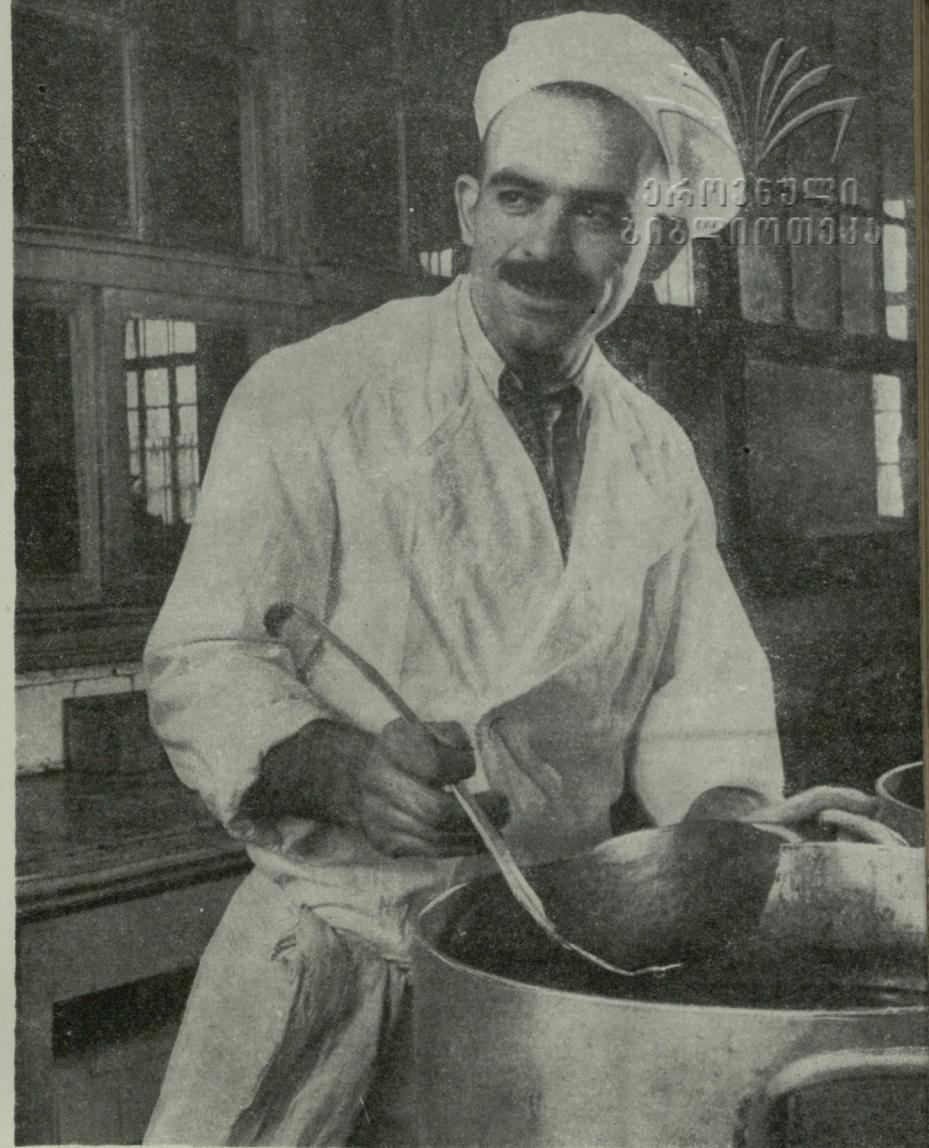
მხოლოდ ორი წელია, რაც აქ
მუშაობს და მას უკვე კარგად იცობს
ქარხნის ყოველი მუშა. იგი ყოველ-
დღიურად ცდილობს მომხმარებლს
მიაწოდოს არა მარტო მრავალფერო-
ვანი, არამედ შესახედადაც მიმზიდ-
ველი და გემრიელ კერძი.

სამზარეულოში მრავალი სამუშაო
მეტად შრომატევადია. იზრდება კუ-
ლინარიის წარმოება. მას სჭირდება
მექანიზაცია.

ორთქლმავალ-ვაგონშემკეთებელ ქარ-
ხნის სასადილოში ძირითადი სამუშა-
ობი მექანიზებულია. კარტოფილის
ფცევა, ხორცის დაკეცვა, ცომის მო-
ზელა, ბოსტნეულის დაჭრა — მანქა-
ნების საშუალებით ხდება. თვალის
დახამხმებაში მზად არის ფარში, გაფ-
ცენილი კარტოფილი, მოზელილი
ცომი.

სამზარეულოში ამზადებნ დიეტურ
კერძებასაც. შეფ-მზარეულის დავალე-
ბით ამ საქმის ხელმძღვანელობს
დ. დიმიტროვა, რომელსაც ლენინ-
გრადში აქვს დამთავრებული კულინა-
რიის კურსები დიეტური განხრით.

ქარხნის პოლიკლინიკა სამზარეუ-
ლოს წინასწარ აწვდის ცნობები, თუ
რომელ მუშას ესაჭირდება დიეტური
კეცვა და რა სახის კერძები უნდა დამ-
ზადეს მათვის. სამზარეულოს ემსა-
ხურება დიეტ-და ა. გოცირიძე, რომე-

შეფ-მზარეული ივანე ტოგონიძე

ლიც მენიუს ადგენს და ამოწმებს გა-
კეთებულ კერძებს.

12 საათია. სამზარეული მზად არის
სასადილოში შემოსულ მუშებისათვის
მომსახურების გასწვად; შეფ-მზარე-
ული არიგებს კერძებს, თავს დასტრი-
ალებს თავის თანაშემწერებს, ერთხელ
კიდევ ამოწმებს კერძის ხარისხს, მის
გაფორმებას. სულ ნახევარ საათში

უნდა გაისტუმრონ მოზღვავებული
კლიენტები.

ერთი საათის შემდეგ სხვა წევება
მოვა. იმათვისაც ახალ-ახალი და გემ-
რიელი კერძები აქვს სამზარეულოს.

შემდეგ კი დაწყნარდება სასადილო.
სკამზე ჩამოვალება შეფ-მზარეული და
მხოლოდ მაშინ იგრძნობს ცოტაოდენ
დაქანცულობას.

მზარეულის თანაშემწე
დ. მელიხოვა ხორცის შე-
ქარების საჭრელთან.

მზარეულის თანაშემწე
ა. დურგლიშვილი კარტო-
ფილის საჭრების განხრ-
ისასთან.

შესვენებისას მაღაზიის თაროებს აწალმიდებული საქონლით ავსებენ.

ფოტო გლ. გილიანისა

ეს ჟველაზე ღილი გასტრონომია თბილისში, იგი მდებარეობს ლენინისა და სტალინის რიონების სანალისაზე, მუშათა უბანში. გასტრონომის სივრცე 100 მეტრზე მეტია, აქ 350-მდე სხვადასხვა სახის პროდუქტი იყიდება — თვეში მილიონ მანეთზე მეტი რაოდენობისა. მაღაზიაში დაღმულია სხვადასხვა სახის მაცივრები: სარდაფის მაცივარი, მაცივარი დახლთან, მაცივარი-კარადა და სხვ. გასტრონომის ეზოში ყოველ-

დღე შემოღის 8-10 დიდი სატეირო ავტომანქანა და საწყობებში ყველდღე 15-20 ტონა პროდუქტი ინახება. გასტრონომი ღამის 12 საათამდე ვარიობს და სინამ ამ პროდუქტებს — ყველს და კარტუს, ძებენა და კონსერვებს — დახლზე გამითანა და გაჭილიან, აღვილი შესაძლებელია მათი გაფუჭება: კეთილმოწყობილ მაცივართა სისტემა კი უცნებლად ინახავს მათ.

საჭიროა კაჭშირის სხვადასხვა ქალაქებში დამზადებული სუვერენის ხარისხის პროდუქტები იყრის თავს აქ — № 21 მაღაზიაში. გასტრონომიში დაღმულია ძებენსკრელი ელექტრომანქანა და ყავის საფეხვავი „წისკვილი“.

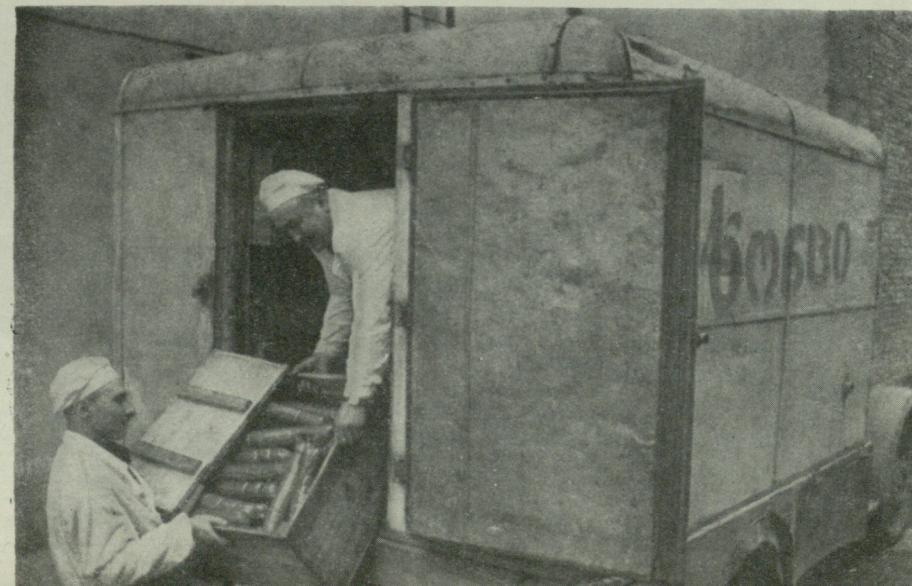
რომელიც თანამშრომელს რომ № 21 მაგაზიის „ცხოვრება აღწერა“ გაშინ დღიურებში ხშირად განმეორდებოდა ასეთი სტრიქონები:

„ჩვენი გასტრონომის თავზე — მეორე, მესამე და მეოთხე სართულებზე ცენტრებ რეინიგზელთა ცოლები დღეს ისევ შემოვიდნენ, საღილს ამზადებენ ოჯახებისთვის. საერთოდ ჩვენიგზელები ყველაზე ხშირი სტუმრებია ჩვენთან...“

„საქონრცვაჭრობის“ მანქანები დილიდანვე ეჭიდებან ძებენს.

←
ყოველთვის ასე „მდადრულად“ თავდება მოლარის — მ. ბახტაძის სამუშაო დღე.

„სოუზტორგტრანსის“ ოთხი განქანა მოვიდა ერთად. მოიტანეს მაკრონი, მურაბა, უქრაინული ძებენი, ჯერ კიდევ თბილი ნამცხვრები. შესვენების დამთავრებამდე დაბლებთან გადავიტანეთ, დავა-ლაგეთ, ვიტრინები შევალმაზეთ და მაღაზიაც გაიღო...“

„გვგზლის მოედაზე უამრავი ხალხი გამოეჭინა. ესენი მოსკოვ-ერევანის მატარებლის გეზავრები არიან. ზოგი ავტობუსის გაჩერებასთან შედგა, ზოგი მა ტრამვაისა და ტაქსის მაშურა, ნაწილი მათგანი კი ჩვენ მაღაზიაში შემოვიდა. პალტოები მოუხურავთ. უბრაგოდ არაან. გასაგება: ისინი გზას ერევნადე აგრძელებენ და საგზალის მომარაგება სურთ. ყიდულობენ თბილისურ ძებენს, ქართულ ჩიას, ჩურჩელებს, ბორჯომის წყლის, ტბილეულობას და კვლავ მატარებლისენ ეშურებიან...“

„საჩივრის წიგნი ისევ და ისევ სუთაა...“
„ღამის 12 საათზე ინკასტორი მოვიდა და 50.000 მანეთი ჩაბარი. ეს ჩვენი გასტრონომი დღევანდელი ნავაჭრი თანხაა...“

თბილისი. ვაგზლის მოედანი. ახალი მაღაზია „გასტრონომი“ № 21.
ფოტოშე: საკონდიტრო სექციის ხედი.

საქართველო
გიგანტი

106

ფოტო 33. გიგანტი

სსრ კაცშირის სახალხო არტისტი პეტრე ამირანაშვილი
მუსიკის როლში (ზ. ფალიაშვილის ოპერა „აბესალომ და ეთერი“).

ფერადი ფოტო გ. ზარბაზარის

1 12 2P
2 12 2P
12 2P
17 2P
EXHIBITION
THE MUSEUM OF GEORGIA